« بوزانتيون »
ارمنيجه يومى وسياسى غزته ؛ صاحب امتياز ومدير مسؤل
بوزانت كچيان
مطبعه واداره‌خانه‌سى باب عالى جاده‌سنده ۳۸ نومرولى
دائرهٔ مخصوصه‌ده در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Տաճկաստանի 7 ամսոյ Վեցամսեայ 3 ½, Եռամսեայ 2։ Արտասահման 40 Ֆր. Վեցամսեայ 20 ֆր. Եռամսեայ 10. Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լոքալէ։

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ — ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Ի դիմաց Թերթին կ'ստորագրէ մի միայն ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆԸ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No 38.
CONSTANTINOPLE

ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 330 | Կ. ՊՈԼԻՍ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1897 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 26/7 ԴԵԿՏ. | 18 ՐԷՃԷՊ 1315. | 26 ԹԸՇՐԻՆԸ ՍԱՆԻ 1313 | Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 330

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՓՈՐՁՆ ՈՒ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔԸ

Երբ վեհափառ վարդապետները մեկնեցան Պոլսէն, հովուելու … ի վեր անխնամ թողուած ժողովուրդներն, Պոլսոյ կրօն. ժողովն սկսաւ հոգալ այդ վարդապետները. Դեռ երիտասարդ էինք, կրօն. ժողովը չուզեց որ մեր խոնարհ գլուխները մարգարտաշար չաթալ-թագի մը ծանրութեան ներքեւ կքէին. մեր հեղինակը, գրիչ ու գաւազանի վարժ, կրօն. ժողովը չուզեց որ մեր այդ օգտակար գործերը փոխանակենք … մը չկացուժով. Շնորհակալութիւն։ Բայց երբ կ'մտածեմ այդ օրինակ որոշումներու մասին, չեմ կրնար զսպել ալ … ծիծաղս։ Ժամերգութեանս միջոցին … ժողովրդեան կացութիւնը. Կեանքի դժնդակ պայմաններու մէջ ցուրտին ու բուքին կուրծք տուած, ու մինչեւ իսկ Հայցի սովը … տեղ չունող ժողովուրդներ միակ ցաւ մ'ունին այսօր։ Գիւղ մը քաղաք ամէնքն ալ անհովիւ են և զուրկ քրիստոնէական մխիթարութիւններէ. կ'հառաչեն։ Մարդիկ, որք իրենց ազգայնութիւնը ճանչցած են Ազգ. Եկեղեցւոյ ծոցին, և որք օտարներով կ'շրջապատուին այսօր, որք վարդապետներու և առաջնորդներու փէշերն համբուրած են տարիներէ ի վեր եւ գոհ մնացած ամենայետին վարդապետի մը առիթած հոգեւոր մխիթարութիւններէն իսկ, այսօր միարանութեան կարօտը կ'քաշեն։ Պէտքն այնքան անհրաժեշտ, ու մեր վարդապետներուն և եպիսկոպոսներուն անտարբերութիւնն այնքան ծայրայեղ, որ … պահանջումներուն մէջ պիտի մտածեմ միշտ կոչման ու պաշտօնի դէմ եղած այդ մեծ անարգանքին համար։ Չաթալ-թագի մը տակ …, … մը ծալքին մէջ պահուըտելը պաշտօնէ ու թեմէ հեռի, … անարգանքին … Վարդապետներ, որք … ժողովրդեան … օրերուն … նախանձախնդիր … եպիսկոպոսութեան պաշտօնին բարձրանալու համար, այսօր իրենց Վիճակներու անունները թողած ու ծրարուած կեղծ մականուններու տակ, մեզի կ'թողուն իրենց թեմերը։ Այդ ալ մեզի համար փառք մ'է. եպիսկոպոսի մը յատուկ հովուութիւնը կատարել վարդապետի աստիճանով։

Բայց երբ կրօնական ժողովը խնդրոյ նիւթ կ'ընէ չնչին կէտեր, որք մարդուս զարդարանքի առարկաները կ'կազմեն լոկ, ինչո՞ւ արդեօք կ'մոռնայ կարեւոր կէտը. Եպիսկոպոսները Վիճակներու հետ կապուած մարմիններ են. բայց հակառակ իրենց ուխտին եւ երբ դատապարտ կ'թողուն իրենց թեմերը, գալ Պոլսոյ մէջ պաճուճապատանքի պէտ զարդարուելու, ինչո՞ւ կը վարանի կրօնական ժողովը անոնց չաթալ-թագն ու եմիփորոնը բանի առնելու կամ զանոնք ճամբելու իրենց վիճակները։ Ի՞նչ կ'ըսեմ, սակայն, մոռցայ թէ կրօնական ժողովին երկու եպիսկոպոսներ կ'հովանաւորեն . . . Վասն զի կրնայ ըլլալ կրօն. ժողովը, որ եթէ այդ չաթալ-թագն ու եմիփորոնը դեռ գտնուէին հոս, ես պիտի չբաղձայի համակերպիլ որոշմանն այն մարմնոյն, որ գործը մոռցած զարդարանքի կ'հետամտի։ Այնուհանդերձ, թող աներկմիտ ըլլան եպիսկոպոսներն, երբ իրենց պաշտօնն ու պարտաւորութիւն ճանչնալով իրենց հովիւի պաշտօնը գիշանին կատարել գաւառներու մէջ, մեք իրենց իբրեւ սարուկ ծառան, կ'ջանանք պճնազարդել զիրենք մանուկներու կաղանդի Ս. Նիկողոսին պէս, բաւական է որ հոգեւոր գործն ըլլայ մեր ամէնուս նպատակը։

ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ
Առաջն. տեղապահ Արաբկիրոյ
Արաբկիր, 7 Նոյ. 1897

ՀԱՅՔ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի)

Ցրտահար և անօթի հայ կնիկ մը …։— Հայ քահանայի մը թշուառելի բաղդը.

ՎԱՌՆԱ, 24 Նոյմ. 97.

Վառնայի երկինքը գոցուած է ամպերու հաստ ու գորշ խաւով, որ կարծես ալ չպիտի պատռի, քայքայի, այնքան յամառ է իր անշարժութիւնն ու տոկունութիւնը։ Օրերով, շաբաթներով կ'տեւէ մթնոլորտային այս վիճակ, մերթ ցուրտ՝ յաւիտենական կծող քամիով համեմուած, շատ քիչ անգամ գաղջ՝ եթէ հարաւն իր հովի եղկ ալիքներն այս կողմ զրկէ։ Իրաւ, ձմեռը բնաւ միրուն չէ Պուլկարիոյ հողին վրայ, եթէ այս եղանակ կրնայ երբեք միրուն ըլլալ . . . գէթ բանաստեղծական խառնուածներու համար։ Մանաւանդ գաղթականին համար, ո՛հ, մի հարցնէք, տգեղ է ան, արհաւրալից, մահաբեր։

Անցած օր հայ կին մը սառեցաւ հիւանդանոցին մէջ. այսպէս ըլլալն հաստատուեցաւ բժշկական քննութեամբ։ Հէք կինն՝ անխնամ թողուած գերեզմանի նմանող այդ շէնքին մէկ մութ անկիւնը՝ … ծծած էր թշուառութեան բաժակին բոլոր դառն մրուրը։ Կ'երեւայ թէ հիմնովին յոյսը կորած էր մարդկային օժանդակութենէն. և գուցէ ցուրտը ճիշդ ժամանակին վրայ հասած ու տախտապարած էր աղաւաղուն մարմինն այդ խեղճ հայուհիին։ Փայտանալէն առջեւ երբ այլ եւս իր աղաչանքովը տաղտուկ մ'ըլլալէ դադրած էր ընկերութեան, հետաքրքրուեցան իր . . . մարմնով, զոր շուտով տարին թաղեցին հոն ուր Սեւ Ծովի ուրուային ալիքները կ'մռնչեն գիշեր ցորեկ փրփրակոծ։

Հիմակ արդէն մոռցուած իսկ է հայ գաղթական կնոջ մը ցուրտէն սառած ըլլալու քստմնելի պարագան։

Պատ. Բիւզանդիոնի հետաքրքիր ընթերցողները թող չզարմանան Պուլկարիայէն գրուած այս լալկան թղթակցութիւններու անվերջ շարքին։ Զուարթ բան չկայ և չի կրնար ըլլալ։ Ի՞նչ կրնաս գրել տեղ մը ուր դիմացդ եղած բանը թշուառութիւնն է իր անհուն պէսպիսութեամբը, անօթութիւնն իր ամէնէն զալկատիպ զոհերովը ու մերկութիւնն իր ամէնէն վտիտ արտայայտութեամբը։ Մահը հոս ու հոն կ'բաշխէ իր հարուածներն, անգութ անողոք. մխիթարական բան մը չկայ։ Ու այս բոլոր դժուարութիւններ՝ հովանաւորուած ամպոտ երկինքի մը թաղծագին գորշութեանը տակ, որ անծայր պատանքի մը մերսառոտ տպաւորութիւնը կ'թողու։

*** Գաղթական քահանայ մը փոխճանեցաւ հինգշաբթի կրանակէն կուզը դուրս ցցուած ծերուկ մ'էր, խառնափնդոր մօրուքի մը տակ դէմքը ճմրթկուած. բակեղը գունատ ու եղոտ, վերարկուն մաշած։ Տ. Կարապետ էր անունը. օր մը յանկարծ երեւցաւ եկեղեցիին բակը, թերեւս ինքն ալ չհասկնալով թէ ուրկէ ո՛ւր այդ զողդոջ սրունքներովը, կքած իրանովը, մայլ նայուածքովն եկած ինկած էր Սեւ Ծովի այդ հեռաւոր ցրտին եզերքն, իր հայրենի … հողն ու կլիման ձգելով զանոնք այլ եւս տեսնելու երանական յոյսէն յուսահատ զրկելով ինքզինքը։ Կամ Մուշէն էր կամ Երզնկայէն, աղէկ չեմ յիշեր. օր մը այս անունները մրթմրթաց ականջիս, ու դեռ ուրիշ անուններ ալ, իրմէ չպատմուած եռանդ մը ու սաստկութիւն մը դնելով երբեմն իր թոյլ չեշտին մէջ. իր կարգ մը … մրթմրթոցներէն աս հետեւցուցի միայն թէ այդ հայ կրօնաւորը լռովին ըմբռնած էր հանգամանքն իր կոչումին. աւելի առոյգ եղած ատենը մանաւոր կրով ու անկեղծութիւն դրած էր իր հոգեւոր գործունէութեան մէջ. մէկ խօսքով արժանաւոր մէկ զաւակն էր Հայ. Եկեղեցիի։ Պաշտամանւ ներկայ պէտքերուն վրայ կ'ճառէր գլխի շատ նշանակիչ օրօրումներով, որոնցմէ իրաւ է որ մեծ բան մը չհասկցայ։ Հէք քահանան պարագայական կեանք մը քաշկռտած էր Պուլղարներուն մէջ՝ քաղքէ քաղաք երթալով, օրական հացն իր ձեռքով ճարելու համար այդ տարիքին մէջ։ Իր ծննդավայրին անունը յիշած պահուն կայծ մը կը շողար աչքերուն խորն, իր գերագոյն իղձն էր հոն դառնալ նորէն, հոն անշնչանալու համար։

Չհասաւ իր փափաքին, աղջկանց վարժարանի թափուր շէնքին մէկ մութ ու փոշոտ անկիւնն, անխնամ ու լքուած, հոգին աւանդեց Տ. Կարապետ։ Կաթողիկոսական այցելու հովիւ Տ. Արշէն վրդ. Վեհունի, որ Բազարճըգ կ'գտնուէր, հեռագրով կանչուեցաւ գաւառացի քհնյ.ին օծման ու թաղման համար։ Շաբաթ օր, միջօրէին, Տ. Կարապետի կծկուած մարմինը չորս գաղակիրներով (որք քհնյ. չէին՝ ինչպէս սովորութիւն է) տարուեցաւ ազգ. գերեզմանոցը։ Շատ անշուք եղաւ թաղումը։ Փոսին քով վրդ.ն սափրուեցաւ … տալ չորս …աշխարհականներու, որք իրենց մատները դպցուցին դագաղին ու պատանքին, և փոսն լեցուցին զայն։ Երկու քահանայ կան, որոց մէկը կնունքի պատճառով բացակայած էր, իսկ միւսը՝ Թափառաշրջիկ բախտախնդիր կրօնաւոր մը որ ամեն չանցներ որ տեղի չտայ գայթակղական արարքի մը, վերջին ժամուն առած քաշած էր վրդ.ին մէկ … դիտողութեան չհանդուրժելով։

Ինչպէս կ'երեւայ, Տ. Կարապետ անբախտ քհնյ. մ'էր. ո՛չ միայն իր հայրենի հողը չմտաւ, հապա օտար երկինքի տակ իր թաղումն կիսկատար եղաւ, ու տեղի տուաւ անհաճոյ անսարանի մը։

Երնէ՛կ սակայն իր հոգիին, որ անշուշտ արդար էր։ Ե. ԴԱՂԹԱԿԱՆ

ԱՆԿԱԽ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Կանխիկ չնորհաւորութիւններ.— Երուսաղեմայ Միաբանութիւնը. — Չաթալ-Թագի խնդիրը.— Արմաշեան և ոչ-Արմաշեան.— Խորէն Արքեպիսկոպոսին յոբելեանը. — Դատապարտողական Մարտիրոսը.— Դիմաձեւ.

Վերջերս չեկա՞ւ դեռ չնորհաւորութեանց, Պ. Խմբի՞ր։ Այս ալ դարավերջիկ է։ աշխարհականաց համար դարավերջիկ բարքեր կան, եկեղեցականաց համար ինչո՞ւ չըլլան։ Մինչեւ հիմա, կամ թէ, ներեցէք, ասկէ մինչեւ հինգ-տասն տարի յառաջ, մեք այնպէս գիտէինք թէ բան մը կ'չնորհաւորուի . . . կատարեալ ըլլալէն վերջը.—բացառութիւն ըլլալով աղջկանց ամուսնութիւնն, որուն համար Աստուած Խռնաւն հասցնէ քանդով՝ կանխիկ չնորհաւորութիւն ընել սովորութիւն եղած էր։—Վերջին տարիներս եկեղեցականաց մէջ ալ մտաւ այդ սովորութիւնն, եւ հակառակ մէկ երկու դառն յուսախաբութեանց օրինակին, որ պէտք էր զգուշացնէր մեր Ս. Հայրերը ծիծաղելի ըլլալէ, օրէ օր տարածուելու վրայ է, չնորհիւ քիչ մ'ալ մեր խմբագրաց—(չեմ գիտեր ինչ ըսեմ որ չբարկանայ նորէն Բիւզանդիոն) չափազանց հաճոյակատարութեա՞ն թէ թերթը լեցնելու պէտքին(*)։ Եթէ Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Երէցեան օր մը եպիսկոպոսական աստիճանն ստանայ, անշուշտ բոլոր այդ ծանօթ եւ անծանօթ Սրբազաններու եւ Հայր Սուրբերու անուններն եւ իրենց չնորհաւորութեանց շարքը նորէն բախտ պիտի ունենանք կարդալու Բիւզանդիոնի էջերուն մէջ. իսկ եթէ Աստուած մի' արասցէ, հակառակը պատահի՞ . . . պզտիկութիւնը մտածող չկայ։ Իմ հաշուովս Գէորգ Վրդ. Երէցեան իր առնուանակից վարդապետաց մէջ Գ.ը կ'ըլլայ եպիսկոպոսական վկայական գրպանողն, երեքն ալ վէքիլ. ըլլայ Պոլսոյ Պատրիարքին, ըլլայ Երուսաղեմայ։ Մին չուեց աշխարհէս առանց օգուտ քաղելու իր վկայականէն, իսկ միւսներն ինչպէս եւ այլ մի քանի վկայականաւորք կ'սպասեն . . . նպաստաւոր հողմոց, դէպ ի Սեւ ծով նաւելու։

Ի՞նչ ընենք, անբախտ են եղեր. չէ՞ք կարդացած ի Ս. Գիրս՝ Եգիպտոսի եօթն առատութեան տարիներն և անոնց յաջորդող 7 սովու տարիները. Գէորգ և Մ. Բէյգճիպեան կաթողիկոսաց օրով եպիսկոպոսութեան … կար. մին մանաւանդ … ունէր այս մասին, թէեւ երբեմն իրմէ վարպետորդիներ ալ եղան որ փոքր կանխավճարով մը եւ մեծագոյն մասն ապառիկ խոստմամբ կորզեցին իրմէ այդ շնորհը։ Այդ տարիներն առատութեան տարիներ էին. հիմակ ալ սովի տարիներու շրջանը կ'բոլորենք։ Համբերութի՛ւն։

*** Գէորգ Վրդ.ի անձն եւ անժխտելի արժանիքը խնդրէ դուրս են։ Թէեւ զինքը մօտէն չենք ճանչցած, բայց գիտենք թէ երկար ժամանակ, երբ դասատու եւ տեսուչ, կարեւոր ծառայութիւններ մատուցած է Երուսաղեմայ Ժառանգաւորաց դպրոցին մէջ. թէ ուսեալ է եւ լեզուագէտ, քաջ ատենաբան է եւ … տուած է իր անցեալովը։ Թէ բաւական հին վարդապետներէն է և հասուն է տարիքով. ի մի բան արժանաւոր եպիսկոպոս մը եւ ապագայի Պատրիարք մ'ալ կրնայ ըլլալ։ բայց առ այս պէտք է որ (ըստ իս) երթայ Վիճակի մը հովուութիւնն ստանձնէ. զի եպիսկոպոսն է հովիւ, տեսուչ Վիճակաց եւ ոչ թէ Վագֆի Մութեվելլի կամ «Ճամպի» եւ կամ տեսուչ ագարակի և մատակարար, որ շատ շատ … պաշտօն է, ինչպէս կ'տեսնուի Փոքր Առաջնորդին մէջ։ Զարմանալի բան. մէկզիկէն Պոլսոյ Պատրիարքարանին կողմէ սա յանկերգը կ'լսուի վերջին օրերս թէ «վարդապետաց Ծայրագոյն ըլլալը կամ եպիսկոպոսական թագ դնելն են. չէ ի վարձատրութիւն իրենց ծառայութեանց, այլ իրենց պաշտօնին բերմունքն այնպէս կ'պահանջէ, զի անոնք իրենց վարձատրութիւնն յերկնից կ'սպասեն». միւս կողմէ Երուսաղեմայ Պատրիարքարանը կը յայտարարէ թէ Գ. Վ.ի եպիսկոպոսանալն է ի վարձատրութիւն իր բարեւոք ծառայութեանց առ Ս. Աթոռն։ Ասոնց ո՞րն է ճիշդը։ Ինչ եւ է. անցնինք։ Բայց երբ ամբողջ ասիական գաւառաց մէջ հայ լուսաւորչական եպիսկոպոս մը գրեթէ չէ մնացած, խոհեմութիւնն, եթէ ոչ Եկեղեցւոյ կանոնաց պահպանման նախանձախնդրութիւնը, կ'պահանջէ որ գոնէ օգուտ քաղենք առիթէն՝ Գէորգ Վրդ.ի նման կարող եւ փորձառու անձանց հովուութեան պայմանաւ եպիսկոպոսութիւն չնորհելով եւ ո՛չ թէ … in partibus եպիսկոպոսաց թիւն աւելցնելով օր ըստ օրէ, եւ ամէն անցեալ եւ ներկայ վէքիլներն եպիսկոպոսութեամբ վարձատրելով, երբ թէ իրենց հանգստաւէտ և չահաբեր պաշտօնն, որուն այնքան բաղձացողներ կան, բաւական վարձատրութիւն չըլլար իրենց. երբ թէ որպէս պաշտօնեայ Եկեղեցւոյ, պատուաւոր չըլլային ըսելու. «Ծառայք անպիտան եմք, զոր պարտն էր առնել արարաք»։

*** Բայց Երուսաղեմայ պատ. Միաբանութիւնն և իր խոհական գլուխն ուրիշ մտմտուք չունի՞ն արդեօք այս միջոցին։ Մենք վստահ ենք որ Տ. Երէցեան Ծ. Վ. իր արդի վիճակին մէջ ալ կարող է Ս. Աթոռին մատուցանել այն միեւնոյն ծառայութիւնները, զորս չաթալ-թագ դնելով և … առնելով պիտի մատուցանէր։ Ո՛չ … ու ֆէրագներն, ո՛չ պաշտօնարեանաց հետ յարաբերութիւնք, և ո՛չ … հոչակաւոր ագարակն որ և է բարեփոխութիւն չեն կրնար կրել չաթալ-թագի և գաւազանի փոփոխութենէն։ Երուսաղեմայ ահագին պարտքն օր օրի բարդուելու վրայ է կ'ըսեն։ Աղքատ … քրտամբք վճարուած ոսկիները կաթիլ մը ջուր եղած են կ'ըսուի պարտուց Ովկիանոսին մէջ։ Ի՞նչ հարկ այդչափ եպսկ.ներ և վրդպ.ներ պահել և սնուցանել, այդ տեղ նիւթական չէնքերը պահպանելու համար, մինչդեռ անդին առանց հոգի տուող պայծառացնող բարոյական հոգեւոր չէնքերու պահապան կ'պակսի։ Ինչո՞ւ Խապայեան սրբազան, Մամբրէ սրբազան մէկ մէկ մեծ Վիճակներու առաջնորդութեան չկոչուին. Վանքն ազգինն է և ազգն ալ Վանքին պէտք է։ Իրենց հոն տեսած գործն ուրիշներ ալ կրնան տեսնել այս միջոցիս։ Երբ հայ գաւառացիք զիրենք լքեալ տեսնելով հայ կղերէն, իրենք ալ լքեն Վանք եւ Եկեղեցի, ալ ո՞վ պիտի լեցնէ Ս. Աթոռոյն պարապ գանձանակներն ու դարպասները։ Ո՞վ պիտի դիտէ իրենց մեծափողփող զգեստները զորս բերնին ջուրերը վազցնելով կ'նկարագրէ ծանօթ գրիչը։ Գիտենք, մէկ երկու վարդապետ զրկեցին գաւառները. բայց եպիսկոպոսի խնդրանք կայ այս միջոցիս, եպիսկոպոսի՛ . . . գաւառաց համար և ո՛չ Պոլսոյ։

*** Օրուան մեծ և կարեւոր դէպքն հայ կղերական աշխարհին մէջ, Երէցեան Հայր Սուրբին վկայականին պատճառած իրարանցումէն յետոյ, չաթալ թագի խնդիրն է։ Բիւզանդիոն իր ՇԲ. աւուր Ազգ. Քրոնիկին մէջ կ'զարմանայ որ այդ եռանկիւն թագը Կրօն. Ժողովոյ մէջ պառակտում ձգելու և խռովութեան խնձոր դառնալու չափ կարեւորութիւն ստացած ըլլայ։ Թողլով որ լատինական կամ աւելի ճիշդն ահարոնեան քիչ շատ բարեփոխեալ խոյրն և իր յարակից ժամանակաւ մեծամեծ վէճերու և երկպառակութեանց պատճառ տուած են հայ Եկեղեցւոյ մէջ, իմ կարծեօքս բուն խնդիրն այդ զարդերուն վրայ չէ, այլ Արմաշեանց եւ ոչ-Արմաշեանց խնդիր է։ Եւ արդէն կ'գուշակուէր քանի ատենէ ի վեր թէ վերջապէս պիտի պոռթկար օր մը։ Քանի որ մի կողմէ որոշուած կ'երեւի յառաջ վարել այս ձեռնասուներն, եւ մէկ-երկու տարուան մէջ վարդապետ եւ Ծայրագոյն ընելէ վերջ՝ … ալ եպիսկ. թագով և գաւազանաւ աստիճան մ'ալ զգուել կ'ուզուի այդ երիտասարդաց փառասիրութիւնը։ Հետեւաբար մեր … մինչեւ մէկ աստիճան իրաւունք կայ դիմակալելու այդ ձգտումին կամ մօտայինին, ինչպէս կ'ուզէք։ Եթէ ըսուէր թէ այդ … գաւառաց մէջ քահանայի ձեռնադրութեան անհրաժեշտ պէտք կայ, ուրեմն իշխանութիւն տանք այս վարդապետաց որ ձեռնադրութիւն կատարեն, գոնէ տրամաբանական կ'ըլլար։ Բայց ո՞րն է այն պաշտօնին բերմունքն որ … սովորական եւ գաւազանաւ չի կրնար եղեր գործադրուիլ, եւ անպատճառ եպիսկոպոսական թագ եւ գաւազան կ'ուզէ եղեր։ Եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն տեսնողները գիտեն թէ … եւ չաթալ-թագն յատուկ արարողութեամբ կ'տրուին Հայրապետին կողմէ ձեռնադրելոյն։ Եթէ այդ արարողութիւն պարապ բան է, սուտ բան է, նշանակութիւն չունի, թող ըսեն։ (*) Եւ եթէ թագն եւ գաւազանը կրնան այսպէս արտօնուիլ առանց արարողութեան, ինչո՞ւ միեւնոյն բանը չըլլայ եմիփորոնի համար ալ։ Ժամանակակից պատմութենէն գիտենք թէ Կարապետ Պատրիարքի օրերը մեր Պատրիարքարանի էն յաջող ժամանակներէն մէկն էր։ Արդէն Կարապետ Պատրիարք ինքը շատ փառասէր մարդ է եղեր։ Եթէ … մեր բանին եկած տեղերը քով նոր առնենք մեզ ժամանակ մը եօթն կաթողիկոս ունեցած ենք միանգամայն, ինչպէս ուրիշ անգամ ալ յիշած եմ, նորէն հաստատենք ուրեմն։ Բայց դիտելու թէ երկար ժամանակ հովուութեան կամ առաջնորդութեան պաշտօն վարող վարդապետաց այդպիսի բացառիկ թոյլտուութիւն մ'ըլլայ, երեկուան հասած վարդապետներուն ալ որ դեռ որ եւ է պաշտօն չեն վարած, պաշտօ՞ն է որ միեւնոյն արտօնութիւնը վայելեն։ Չենք կարծեր։ Բիւզանդիոն կ'զարմանար այս չաթալ-թագի խնդրոյն ստացած կարեւորութեանը վրայ։ Մեք Բերայի փողոցներուն մէջ յաղթարկաւորութեան մը առթիւ գաւազանի խնդրոյ մը ականատես եղած ենք, որ քիչ պակաս չէր բերեր … Արդեօք ասոնց անո՞ր համար … կ'ըսուի, վասն զի Առաքելոյն … «Ես մեծ եմ, դուն մեծ եմ» խնդիր մը փողոցը։ (Մարկ. Թ. 33) … Առաքեալն Պօղոս ըսեր է թէ «Կարգուած մարդը կնոջը վրայ … մտածէ, իսկ չկարգուածն Աստուծոյ վրայ»։ բայց Պօղոս Առաքելոյն օրով չկային ոսկեհիւս, մարգարտաշար և գոհարազարդ թագեր եւ փողփողուն եւ գոյնզգոյն եկեղեցական զգեստներ, պատուանշաններ եւ գաւազաններ. չկային Ծայրագունութիւն, Պատրիարքութիւն, Կաթողիկոսութիւն եւ որք այսօր … մեր … կղերին քունն աչքէն կ'փախցնեն. … թէ ո՛չ այդպէս չպիտի ըսէր։ Զարմանալին այն է որ Հ. Դ.ի նման իրական արժանիք ունեցող կրօնականք ալ այդ ախտէն բռնուած են. եւ այս երեւոյթը մեզ միայն յատուկ է։ Միթէ … լսած է՞ք որ օրինակի աղագաւ Հայր Ղեւոնդ Ալիշանն, Համազասպ Կոմիտաս Բագրատունի, եպիսկոպոս ըլլամ, … ըլլամ … հոգի տուած ըլլան։ Երբ … հայր Արքեպիսկոպոսը վախճանի, միջերնէն մէկը կ'ընտրուի նորա յաջորդ. ահա այսչափ։ Անձնական արժանիքն է որ մարդս կ'բարձրացնէ եւ ո՛չ թէ տիտղոսը կամ աստիճանը. մանաւանդ եկեղեցականի մը համար որ ուխտած է աշխարհային փառաց հետամուտ չըլլալ։(**) Նարեկացին՝ իր պարզ վարդապետութեամբը՝ քանի մը աննշան Պատրիարքներէ, կղերականներէ աւելի կ'արժէ եւ անմահացած է … թող չցաւի Հ. Դ. մեր այս տողերուն … քիչ ծիծաղելի չէր ծանօթ խնդիրն մէջ Երուսաղեմայ կամ շրջակայից ընտանի աղաւնիներէն մէկն՝ իր վրայ թառելէն՝ Հռովմայ հին հաւահմայներուն պէս գուշակութիւն հանելն ու մանաւանդ … չարականն աղօտ յարմար …լով երգելէն, եւ … դէպքին Բիւզանդիոնի նման լուրջ թերթի մը մէջ ալ պատմուիլը. Հաւանական է թէ վերջին բաժակներուն ազդեցութեան տակ եղած ըլլալու է այդ երգ-

(*).—Ո՛չ աս, ո՛չ ան։ Քանի որ … կայ, … թերթը կ'ծանուցանէ զայն։ Այս է մէկ մասն իր պաշտօնին։ (Ս. ԽՄԲ.)

(*).—Երէկ տեսանք որ Դ. Թ. … գաւազան առած էր. մենք կը կարծէինք թէ իբր պարզ արքեպիսկոպոսի գաւազանի իշխանութիւն չունէր, եւ յատուկ արարողութեամբ պիտի տանէր զայն. այդ արարողութիւնն … կ'երեւայ թէ պարապ բան է եղեր։

(**).— Ցարդելի է օրինակը փառասիրութիւնն, որ մանաւանդ եկեղեցականի մը համար ժողովրդեան հոգեւոր և նոյն իսկ, … մարմնաւոր օգտին ծառայելու իրական արդիւնքներ ցոյց տալու մէջ կ'կայանայ և ո՛չ թէ սին ցուցամոլութեանց մէջ։

ցեղորդութիւնը։ Ապա թէ ոչ ներկայ պիտի ըլլայ Հոգւոյն Սրբոյ իջման ի Ս. վերնատունն (*) բերել՝ նմանցնել այդ դէպքին, և Եկեղեցւոյ — Հօրը — ատոր յաւակնութեան շարական երգել։ Զայդ լսելով [illegible] չփորձուեցի՞նք հարցնելու թէ մի գուցէ Վեհափառն մէջ իջածն ալ պատգամաւոր ընտանիք թողանի մը ըլլար։ [illegible] թէ արդեօք [illegible] նակերեւոյթ այդ միջոցին այլ և այլ լեզուներ ալ խօսեցա՞ն, կամ լոկ Արմաշեանց սուր և անյօդ ձայներ հանեցի՞ն, [illegible] կատարեալ ըլլալու համար Սիոնի վերնատանն էին։

** Թողում այս տարապայման խնդիրներն, անցնինք քիչ մ'ալ աւելի կենսական խնդրոց մը (մեզ աշխարհականաց համար) մին մէկ կէտն ալ խորհրդածութեան առարկայ ընելու։ Ամուսնալուծութեան նկատմամբ [illegible] [illegible] Սրբազան ալ [illegible] ունեցաւ [illegible] ամուսնութիւնը վարդելու ընթերցողք հանրակրթական [illegible] [illegible] պատասխանը [illegible] մասին բաղմանցական կամ [illegible] մասնել Արքեպիսկոպոսին հետ։ Մինակ այսչափն ըսեմ որ [illegible] Մասին իր ներկայած հակառակորդը [illegible] այն մարդուն ըրածին որ ինք [illegible] կամ կալուածջունենալով որ վճարել, [illegible] ունեցողներուն զոյքը կամ կալուածքը պաշտպանելու համար որ և է միջոց [illegible] որ [illegible] պատժական անօրինութիւն չըլլար [illegible] [illegible] առանց դատական և պատժական օրէնքի, ո՛ և է ընկերական կազմակերպութիւն չէ կրնար պահել Հայաստանի [illegible] խնդիր ամուսնութեան մէջ ինչպէս նաև ալ է վճռի մէջ [illegible] ուղելն որ պաշտպանութիւն և գոյք կ'պահանջէ, [illegible] րութեան այդպիսի [illegible] մը [illegible] [illegible] ուզել այդ դրութիւնն որ մարդկային ընկերութեան հիմնաքարն է, կամ այլոց արդարութեան դիմել՝ հարկադրել [illegible] [illegible] ամուսնութեան [illegible] օր պահելուն մէկ [illegible] պատճառ ալ չի կրնար [illegible] արդեօք այդ [illegible] խնդիրն, այն [illegible] օրէնսդրութեան [illegible] [illegible] պիտի [illegible] (**) [illegible] ընթերցողաց [illegible] պիտի ըլլայ [illegible] կացութեանց [illegible] ըլլալը [illegible] անցնինք մեր քննիչք միւս կէտին, այն է դրամօժիտի խնդրին։

** Մեր Պատրիարքարան առաջուց ի վեր իբր կայս էն ինչ նկատելով դրամօժիտը, և արգելքներ և կշտմունք կարդալով անոր դէմ՝ չէ ուզած որևէ օրէնք կամ կանոն իսկ սահմանել առ այդ։ Մեր արդի [illegible] [illegible] ։ Մենք չպիտի գովաբանենք այդ դրութիւնը, բայց ընկերականն օրէնսդիրն [illegible] [illegible] որ և է երեւոյթ [illegible] [illegible] մէջ, որ [illegible] իր [illegible] պատճառներն ունի, պարտաւոր է օրինաւորել և կարգադրել [illegible] [illegible] անիրաւութեանց և զեղծմանց [illegible] [illegible] համար։

(*) —Դարեան [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] գործին մէջ յանցանք [illegible]։ [illegible] լրագիրը դէպքն իմացեր էր [illegible] [illegible] հրատարակեցին՝ [illegible] կղերական կեանքի զուարճալի կողմերէն մին։ [illegible] և անքթեմ [illegible] թեանն ալ այնքան պիտոյքի պայման մը չէ լրագրութեան։ Ինչո՞ւ համար կեանքն երեմն իր զուարճալի կողմերէն ալ չունենայ։ Ո՞վ գիտէ որ այս օր Հոգին Սուրբ իջեր է նորէն Ս. Վ.ին վրայ։ Այժ [illegible] [illegible] թիւն Հոգւոյ իր [illegible] [illegible] կենալ։ Եկեղեցականներուն, ալ երիտասարդ եկեղեցականներուն համար [illegible] մը [illegible] [illegible] ինչո՞ւ շատ կ'[illegible] [illegible] [illegible] է [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] այսօր։ (Ծ. ԽՄԲ.)

(**) —Իրենց [illegible] է արդէն, այսինքն՝ մարդիկը գլուխներ, ամուսնանալէ կեանքէն [illegible] կեանք, [illegible] կեանք, և այլ [illegible] խօսքեր, [illegible] կեանքն [illegible] իր [illegible] [illegible] [illegible] քրիստոնէաց [illegible] որ... (Ծ. ԽՄԲ.)

Գորսայի խաղերը և այլ այսպիսի մէկ երկու պարագաներ եղած բացառութիւնն որ և է տեղ ընդունուած չէ ամուսնական զուգանց մասին։ Ինչ գլուխն է ծնողաց բաւ թէ «էֆէնտի՛մ, գլախմալ մի՛ տար աղջիկնուդ», տեսնենք մարդ [illegible] կուտայ դրամօժիտը. բայց երբ կ'տեսնէ որ առանց անոր իւր աղջիկն անոր չկրնար [illegible] պիտի մնայ, կ'ըստիպուի որդեգրութենէ մղել վճարել, եթէ քիչ շատ կարողութիւն ունի։ Արդ՝ եթէ գանէ [illegible] որ փոխադարձ իրաւունքներն ու պարտաւորութիւնները սահմանէր առ այդ, ինչպէս ուրիշ ազգաց մէջ, [illegible] վաւերացման ենթարկուէր, [illegible] [illegible] [illegible] կ'ամուսնանար [illegible] պահանջ [illegible] [illegible] և կամ այդ գանը փոխարար երկուք մը կ'ազդէր անիրաւին և ձեռքերը կ'կապէր։ Այսպէս [illegible] և քանի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] որ այն [illegible] կարկինը [illegible] [illegible] ըսել [illegible] Հիմա միր թէ զրակամն [illegible] քսել՝ այդ մասին որևէ օրէնք [illegible] աւելի օգտակար եւ վնասակար չկրցին թէ վաստակաւր։ Անգղիոյ վաստակաւոր ուսուցի ամուսնական օրէնքը մէկ մէկ երկու [illegible] դրութեան [illegible] պէտք է յաջողելի ի մարդկային [illegible] [illegible] և այլ [illegible] (*)

ՀՈՐՈՑ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔՕՅՈՒՆԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳՐԻՆ կնքման վերջին բանակցութիւններուն վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնք հեռագրուած են անցեալ Ուրբ. անգլ. թերթերու։ Այդ վերջին դժուարութիւնն եղաւ Թուրքիոյ և Ցունաստանի միջև Աստիճանաւոր ու [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] խնդիրը։ Սէր Ֆիլ. Քիւրրի առաջարկեց որ բանական [illegible] դաշնագրին մէջ մտցնել [illegible] որով [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] դրութիւնն [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible] պաշտօնական [illegible] [illegible] Գանդրէյի դաշնագրին հաստատուած ըլլալով, յարմարագոյն գտնուեցաւ Բ. Դուռը, և ապա պատուիրակները ժամ. Ցօգնմ այնպէս խմբագրել կ'ուզէին որ առեւտրական դաշնագիր մը կնքուի [illegible] [illegible] նայ։ Սակայն Հելլէն պատուիրակները կ'ուզէին նոյն Ցօգնմ [illegible] խմբագրել որ արդի դրութեան մէջ փոփոխութիւններ չըլլան։ Դեկտ. 2ի (ԵՇ.) նստին մէջ այս դժուարութիւնն սապէս կարգադրուեցաւ որ առեւտրական նոր դաշնագիրը պիտի կնքուի մինչեւ երկու տարի, և մինչեւ այն ատեն պիտի [illegible] արդի դրութիւնը։ Եթէ, երկու տարի անցնելէն, առեւտրական դաշնագիրն կնքուած չըլլայ, նախանշեալ պայմանաց 7րդ յօդ.ին համեմատ, առեւտրական փոխադարձութեան դրութիւնն ի գործ պիտի դրուի, (այսինքն մէկ կողմն ինչ որ ընէ, միւսն ալ նոյնը պիտի ընէ առեւտրական եւ նաւային գործառնութեանց մասին)։ Այս ձեւով խնդիրը փակելու համար, Հելլէն պատուիրակներն ուրբաթ վերջնական հրահանգ պիտի ստանային Աթէնքէ։

ՀԱԿԱԿՇՌԻ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆ իր ծանուցած Աթէնքի մէջ ո՞րը վերջնական օրինագիծ մը պիտի հաստատէ Հելլէն…

(*) —Պէյ. Եօթն տարի առաջ Աստուածի մէջ, [illegible] մը յօդուածներով ամուսնական խնդրոյն վրայ, ի մէջ այլոց պահանջելով որ Դրամօժիտի վրայ օրէնք մը ընել Պատրիարքարանն, և օրինադրապէս մարկ ընէ Դրամօժիտի դատերը և մաղթեր ըրինք յուզակած Պատրիարքարանի առաջնական օրէնքը, գոր յիշուցինք էֆ. թարգմանած է, և Ցուրէ Դրամօժիտի համար ակտ դէպքեր կայ, առանձնապէս ունեն վրայ [illegible] Աւելորդ է ըսել թէ Պատրիարքարանի [illegible] [illegible] [illegible] Երեսփոխանական [illegible] [illegible] [illegible] Պատրիարքարանն [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] պիտի ըլլայ։ (Ծ. ԽՄԲ.)

Նական ելեւմտից մէտակարարութեան համար, և Տուգանքի փոխատուութիւնն ե՞րբ հրապարակ պիտի հանէ։ Այս մասին տակաւին նպաստաւոր լուր մը չեն տար երէկի սուրհանդակաւ առնուած թերթերը։ Աւասիկ Աթէնքէ անցեալ ուրբաթ Լոնտոնի թերթերու տրուած վերջին լուրը.— «Ցունաստանի ելեւմտից վրայ «Քոնտրոլ»ի ծրագիրը շատ մը դժուարութիւններ կ'յարուցանէ, և անընդհատ վիճաբանութեան առարկայ մ'է Տէրութեանց պատուիրակներուն և Ցունաստանի ելմտական նախարարին միջև, որ կ'վարանի Երեսփ. Ժողովին ներկայացնել օրինագիծ մը որ ա'յնքան նուաստացուցիչ և Ցունաստանի Սահմանադրութեան ա'յնքան հակառակ տրամադրութիւններ կ'ամփոփէ։ Գերման պատուիրակը մանաւանդ շատ խստապահանջ է։»

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՆԿԱՐՈՒՄԸ.— Հաշտութեան Վերջնական Դաշնագիրն երէկ Աթէնք պիտի հասնէր Գ. պատուիրակ Աշ. Բ[illegible]։

—Հելլէն պատուիրակները ցարդ կատարուած բանակցութեանց վրայ մանրամասն տեղեկագիր մը ղրկեցին Աթէնք՝ Հաշտութեան Դաշնագրոյն հետ։ Այս տեղեկագիր դիւրութիւն պիտի ընծայէ Երեսփ. Ժողովոյ վիճաբանութեանց։

—Հելլէն պատուիրակ Իշխան Մավրոկորդատօ և Մ. Ստէֆանօս աւելի օրն և Բ[illegible] [illegible] մեկնելու գեսպանաց։ Ուր. ալ ներկայ պիտի գտնուին Մէլամբրէքի։

ՍԱՀՄԱՆԱԳԾՈՒԹԵԱՆ գծման յանձնաժողովն, անցեալ ՇԲ. օր, Թեսալիայէ հեռագիր մը ուղղելով Ցունաստանի պատերազմական նախարարութեան, ծանոյց թէ յանձնաժողովն ի պաշտօնն աւարտած, նոր սահման ձգուելը գծուած և կանոնաւոր քարտէս մը պատրաստուած է։ Յանձնաժողովն այսօր Վոլոյէ ճամբայ ելնելով վաղը Աթէնք կ'ժամանէ։

—Վոլոյի հրամանատար Էտվէր փաշա կ'հերքէ Աթէնք լրագրաց այն լուր թէ սահմանագծման յանձնաժողովոյ անդամոց միջև անհամաձայնութիւն ծագած և Աւստրիոյ ու Գերմանիոյ զինուորական կցորդներն այդ պատճառաւ մեկնած ըլլան։

ԱՌԵՒՏՈՒՐ ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ.— Սեպտ. ամսուան Ցունաստանի ներածութիւնք 1,608,108 ֆր. աւելի եղան բաղդատմամբ 1896ի նոյն ամսուն, ինչ որ արդիւնք է արմտեաց և հանքածուխի ներածութեանց աւելնալուն։ Արտածութիւններն ալ անցեալ տարիէն 3,924,050 ֆր. աւելի եղան։ Ասոր ալ պատճառն է մէկ կողմէ չամիչներու արգելքին փոփոխումը վիճակագրութեանց մէջ և միւս կողմէ հանածոյներու արտածման աւելնալը։ Զամիչներու գինն հարիւր լիտրան 70էն 150 ֆրա իջեցուած է։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ զաճամառանդ Իշխանն հաստատուեցաւ իր ձմեռնային պալատն Աթէնք։ Ընդունեց Երեսփ. Ժողովոյ դիւանն և բազմաթիւ մեծ քաղաքագէտներ։ Իշխանը գեղ պատերազմական պաշտօնատան [illegible] իր տեղեկագիրը։

ԽԱԹԷՆՔԷ կ'գրեն Դեկտ. 5 թուականով.— Մ. Զայմիս յայտարարեց թէ Երեսփ. Ժողովոյ օրակարգի առաջին խնդիրն երը պիտի ըլլայ Հակակշռի Յանձնաժողովոյ իրաւունքներն և հաշտութեան դաշնագիրը։ Հաւանօրէն կառավարութիւնը նոր քուէ մը հին պահանջատեարց հետ ըլլալիք կարգադրութեանց։ Երեսփ. Ժողովն յետոյ 40 օր չափ ևս պիտի գումարի, որպէս զի դահլիճը ժամանակ ունենայ տուգանաց փոխառութեան բանակցութիւնները կատարելու։

—Հելլէն բանակը վերակազմելու համար հրաւիրուելիք օտար սպայից թիւն հինգէն աւելի պիտի չըլլայ։

ԿՐԵՏԷ.— Մասնաւոր կ'ծանուցանէ թէ Աֆուքիայի և Բիսաքայի մէջ ապստամբք կ'շարունակեն զէնք խաղալ և թէ վտանգ քանակութիւնը դեռ յայտնի չէ։

ԱԹԷՆՔԷ գրեն, 5 Թուով կ'հեռագրեն թէ Հակակշռի Յանձնաժողովոյ ծրագրոյն պարունակութիւնը գաղտնի կ'պահուի։ Ցռպրևատան եթէ իրեն տրուած խորհուրդներուն չհետեւի փոխառութեան յաջողութիւնը կասկածելի կ'երեւայ։

ՕՏՈՄԱՆ Կարմիր Խաչի Ընկերութեան անդամներէն չորսն աւելի երէկ Թեսալյէ մայրաքաղաքս եկան և Աթէնք [illegible] ուղեւորեցան։

ԹԵՍԱԼԻԱՅ հասոյթներն ու ծախսերն և ելմտական քերիչ խնդիրները քննելու համար [illegible] Աւստրին [illegible] յանձնաժողով մը պիտի ղրկուի։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿԷ կ'հեռագրեն թէ Չարն հրամայեր է Բէթիմոյի մէջ (Կրիմէ) քսան մնկողինեայ հիւանդանոց մը կառուցանել։ Ն. Վեհափառութիւնը ինք պիտի հոգայ ծախքն այդ հիւանդանոցին որուն կառուցման արտօնութիւն տուեր է սոյն կառավարութիւնը։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՐԱԽԱՅԻ ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆՆ. ինչպէս արդէն ծանուցինք, կանխորոշ ծրագրի մը համեմատ ի գործ դրած է չեխ խուժանը Պատէնի կոմսին անկման զայծ [illegible] պէս, չեխ գործիչներ [illegible] թէ պէտք է կոտորել [illegible] Գերմանները ու Հրեաները, և միայն գանին Սըքեաց [illegible]։ Զեխեր պատառներ բարքերին յարկանիրա և նշանակեցին Գերմանացիներու վաճառատուները։ Բեռեր [illegible] անցնելով խուժանին, կողոպտել տուին այն խանութները, ու խանութներէն ներս մտնելով, նախ դռներն ու պատուհանները կոտրեցին քարերով ու երկաթ գործիքներով, յետոյ կ'աւրէին սեղաններ [illegible], ապա երկրորդական [illegible] և [illegible] ալ —ծանրագոյն [illegible] կը ջախջախէին [illegible] հակակրութեան ենթակայ եղան Հրեաները։ Մասն մը Հրեայք [illegible] լով իրենց գլխուն գոչեր, փախչեցին [illegible] իրենց խանութին առջեւ դնել խաչ մը՝ [illegible] կամ [illegible] մէջ, որպէս զի կաթոլիկ կ'[illegible]։ Զեխք մեծ մասամբ կաթոլիկ են, և բողոքական Գերմանք, Հրէից պէս, սովոր չեն Խաչի նշան գործածել։ Զեխ խուժանը, խաչը տեսնելով, [illegible] մը Գերմաններ ալ [illegible] [illegible] իրենց [illegible] վրայ, և իրենք ալ [illegible] [illegible] իրենց գլխարկին վրայ, [illegible] բարձր զգեստներ, [illegible]։ Այսու հանդերձ, գերմանական և հրէական [illegible] ու [illegible] կողոպտուեցան, և [illegible] Գերմանք [illegible] Հրեայք [illegible]։ [illegible] [illegible] [illegible] Տօգուրաններուն [illegible] Ալենէն [illegible] կողոպտուեցաւ։ Զեխ կիներ, կողովներ ու սակառներ ի ձեռին, կ'մտնէին [illegible] գինետուններուն և [illegible] խանութներուն [illegible] կ'մեկնէին։ [illegible] մէջ կրակ ձգուեցաւ [illegible] Զեխական [illegible] ոստիկանութիւնը [illegible] բայց յաղթուեցաւ, [illegible] ամբոխը քարերով զարկաւ ոստիկանութեան։ Երբ զօրքերն եկան, ամբոխն ա'յնքան [illegible] ալ [illegible] կրակ [illegible] զօրքերը մէկ [illegible] մէջ կ'զրադէին, ամբոխն [illegible] կ'նետէր։ Երբ ամբոխը [illegible] վրայ զինուորներու կրակ [illegible] զօրքերն [illegible] մինչև այն ատեն [illegible] կ'համբերէին, իրենք ալ [illegible] Զեխերէն [illegible] սակաւ մեռեալներ ու վիրաւորեալներ եղան։ Զեխք իրենց զէնքերը [illegible] ցնելու համար, գացին գանգատեցան կուսակալին թէ այս քաղաքաց մէջ ուր Գերմանք [illegible] աւելի են, [illegible] կ'[illegible] էին, և թէ իրենք չեն կրցած [illegible]։ Հիմա զօրաց պահակներ կը [illegible] Պոհեմիոյ քաղաքաց մէջ։

—Պոհեմիոյ կառավարիչն յայտարարութեամբ մը ծանոյց Ժողովրդեան զինուորական օրէնքին հաստատուիլն, և յանուն կայսեր հնազանդութեան հրաւիրեց։ Անցեալ ԵՇ. ամբողջ օրն անկարգութեանց [illegible] թէ Բրագայի [illegible] մէջ։ Բրագայի քաղաքապետութիւնն ալ յայտարարութիւն մը հրատարակեց [illegible] Չեխերն հրաւիրեց որ հանդարտին։ Բրագայի քաղաքական խորհրդականներ, և Չեխերու ազգ. ընկերութեանց ուսանողներու և գործաւորաց ընկերութեանց [illegible] գումարման մը մէջ յանձնաժողով մը կազմեցին հանրային անդորրութեան համար, և պատուիրակութիւն մը ղրկելով Պոհեմիոյ կառավարիչին, առաջարկեցին [illegible] ապահովութիւնը ձեռք բերել, նախ հրամայելով զինուորաց [illegible] քաշուիլ, [illegible] անձնալով [illegible]

գործ առաջարկութեան արդարացի ըլլալն, յայտարարեց թէ պիտի չկրնայ ընդունիլ. խնդրեց պատուիրակներէն իրենց ազդեցութիւնն ի գործ դնել ժողովրդեան վրայ, որպէս զի նոր անկարգութիւնք տեղի չունենան։ Բրագա և մանաւանդ արուարձանները քաղաքային պատերազմի մը երեւոյթն առած են։ Զինուորք, որոց շրջուն պահակները գիշեր ցորեկ կ'պտտին, շատ մարդ ձերբակալեցին։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆՆ ԱՒՍՏՐԻԱ.— Աւստրիոյ վարչապետ Պառոն Կաւչ անցեալ Ուր. Կայսեր ներկայանալէ յետոյ [illegible] վարչապետութեան [illegible] Ժողովոյ [illegible] և [illegible] պետերուն հետ. ամէն կողմ բախեցաւ Գերմանաց և Սլաւներու անհաշտ [illegible] թեանց ի մասին [illegible] նախագահի և Երեսփ. Ժողովոյ ներքին կանոնագրոյ խնդիրներուն։ Պաշտօնաթերթն հրատարակեց նոր դահլիճին յայտագիրն, որ կ'խոստանայ նախ վերահաստատել հանրային բարեկարգութիւնն, անդորրութիւնն ու ապահովութիւնը. կ'հրաւիրէ բոլոր կուսակցութիւնները աջակցիլ կառավարութեան՝ կարենալ ի գլուխ հանելու կայսեր յանձնած պաշտօնն՝ որ է օրինաց և իրաւանց հաւասարութեան սկզբունքին համաձայն կառավարել։

—Պատէնի կոմսն անցեալ ԵՇ. ընդունեց Պոհեմիոյ և Երիտասարդ Չեխերուն պատուիրակներն որք շնորհակալութիւն յայտնեցին՝ Չեխ ազգին դատին համար իր ըրած ջանքերուն առթիւ։ Նախորդ վարչապետը պատասխանեց թէ իրեն պաշտօնազուրկ վիճակի մէջ մխիթարութիւն մ'է մտածել թէ նոր զարկ մը տուած է Չեխերու դատին։

—Բէշթայէ կ'հեռագրեն ԵՇ.ի թուով թէ Մ. Ֆրանց Քոշութ պետական առաժամեայ պայմանադրութեան վրայ սա հարցմունքն ուղղեր է Երեսփ. Ժողովին, և վարչապետ Պառոն Պանֆիի. —Աւստրիոյ արդի կացութեան հանդէպ կառավարութիւնն ե՞րբ պիտի մտածէ Երեսփ. Ժողովոյ ներկայացնել առաջարկութիւններ այն իրաւունքի մասին, զոր Հունգարիա ունի ինքը սահմանելու պայմաններն որոնցմով պիտի կարգադրուին երկուց երկրաց հաւասարապէս պատկանող տնտեսական գործերը։ Մ. Քոշութ գայրոյթ յայտներ է Աւստրիոյ խորհրդարանին մէջ պատահած վերջին դէպքերուն համար։

—Աւստրիոյ պատուիրակութեանց ժողովին մէջ անցեալ շաբթու մէկ [illegible] պատուիրակներ վիճաբանեցան, [illegible] Գերմանաց և [illegible] Չեխերու վրայ ձգել պատասխանատուութիւնը վերջին գայթակղական դէպքերուն, որք օտար երկրաց մէջ կայսրութեան համբաւին կը վնասեն։ Վերջապէս երկու կողմէն պէտք ցոյց տուին երկուց ազգաց միջեւ արդար հաշտութիւն մը գոյացնելու։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դատական Նախարար Մ. Տարլանի հրաժարման պատճառը դատաւորի մը [illegible] պաշտօնանկ ըլլալը չէ եղած ինչպէս ծանուցած էր հեռագիրն անցեալ չարշ. թու։ Ֆրանս. օրէնքին տրամադրութեան համաձայն դատաւորք, դատարանի մը անդամ ընտրուելու պահուն, պարտաւոր են անձամբ ներկայանալ դատարանին, իրենց օրինական երդումն ընելու։ Արդ վերջերս Մոնբէլիէի դատարանին երկու դատաւոր անձեռնհասութեան առթիւ դատական Նախարարին կարծեօք ըլլալով զանոնք փոխանակ անձամբ ներկայանալու հեռագրով ղրկելու իրենց երդումը, Ծերակոյտն անցեալ ԳՇ.ի նստին մէջ երկար վիճաբանութիւն մը ունեցաւ այս խնդրոյ մասին, և 104ի դէմ 128 քուէով ընդունեց օրակարգ մը, որ կը հրաւիրէր զՄ. Տարլան ապագային մէջ յարգել օրէնքը։ Ասոր վրայ է որ Մ. Տարլան հրաժարելու դիտմունքն յայտնեց նախարարական գումարման մը մէջ որ տեղի ունեցաւ վարչապետ Մ. Մէլինի նախագահութեան տակ։ Այդ գումարման մէջ խորհրդակցութիւններ եղան, թէ պատշաճ չէ՞ր ըլլար ուրիշ փոփոխութիւններ մտցնել դահլիճին մէջ։ Նոյն իրիկունը Նախարարաց Խորհուրդ մը գումարեցաւ Էլիզէի պալատին մէջ, խնդիրն Հանրապետութեան Նախագահին ներկայացնելու։ Ժողովներուն մէջ զրոյց ելաւ թէ Մ. Մէլին կ'ուզէր [illegible] բամթէի, որուն հետեւանքը պիտի ըլլար բոլոր նախարարաց հրաժարումն, [illegible] յետոյ դարձեալ Մ. Մէլինի պիտի յանձնէր վերակազմել նախարարութիւնը և Մ. Տարլանի տեղ դատական նոր նախարար մը անուանելով, ինչպէս նաև պատերազմական

նոր նախարար մը զօր. Պիլլոյի տեղ, որ լրագրաց կողմէ խիստ յարձակումներու ենթակայ եղաւ Տրէյֆիւս-Էսդերհազիի խնդրոյն քննութեան առթիւ։ Ամէն պարագայի մէջ Մ. Մէլին պիտի պահէր վարչապետութիւնն, և Մ. Հանոդօ՝ արտաքին գործոց նախարարութիւնը։ Անգլ. լրագիրք զահ մը կարծեցին թէ Ծերակոյտին որոշումն, որպէս [illegible] անկախ [illegible] պատրուակ եղած է դահլիճին երկու անժողովրդական անդամները պաշտօնէ ձգելու, բայց ինչպէս հեռագիրք ծանուցին, խնդիրը միայն Մ. Տարլանի հրաժարմամբ վերջացաւ։

—Դատական նախարարը՝ Մ. Միլիար՝ 53 տարեկան է։ Նշանաւոր փաստաբան մ'է։ Աւելի առաջ [illegible] քաղաքական ասպարէզը մտաւ հօրի երեսփոխան ընտրուելով 1887ին։ 1890ին Ծերակոյտի անդամ ընտրուեցաւ և 1894ին վերընտրուեցաւ։ Հանրապետական կուսակցութեան կ'պատկանի։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԳՈՐԾԸ.— Հրամանատար Էսդէրհազի անցեալ ԵՇ. զօր. Բէլլիէօյի ուղղեց հետեւեալ նամակը. «Զօրավար, տանջանքը զոր անմեղ ըլլալով հանդերձ տանելէն ի վեր [illegible] կ'կրեմ, շատ վեր է մարդկային կարողութենէն. կ'կարծեմ թէ ձեր ձեռքին մէջ ունիք զիս կորսնցնելու համար լարուած վատ դաւադրութեան բոլոր ապացոյցները։ Բայց պէտք է որ այս ապացոյցներն հրապարակ ելնեն [illegible] եղածին չափ ընդարձակ դատավարութեան մը մէջ, և կատարեալ լոյս մը սփռեն։ Ինծի պէտք եղած փոխարինութիւնը չի կրնար տրուիլ [illegible] դատաստան տեղի չունենալու հրամանագրով մը, և ոչ ալ [illegible] տեղեկութիւն հաղորդել մերժելով։ Իբրև սպայ մը որ հրապարակաւ ամբաստանուած է պետական դաւաճանութեամբ, իրաւունք ունիմ զինուորական ատեան պահանջելու, որ զինուորական արդարութեան [illegible] ձևն է։ Ասոր կողմէ տրուած վճիռ մը միայն իմ անմեղութիւնս հաստատելով, կ'կրնայ [illegible] ամէն վատ զրպարտիչներն հանրային կարծեաց առջեւ, որուն դիմել համարձակեցան։ Ձեր արդարասիրութենէն կ'ակնկալեմ հանուիլ Բարիզի զինուորական ատենին առջեւ։— Էսդէրհազի։» Այս նամակէն վերջ էր որ հազարապետը զինուորական ատեանին առջեւ հանել որոշեցաւ, ինչպէս ծանոյց հեռագիրը։

—Զուրիքերիոյ լրագիրք կ'գրեն թէ Բարիզի գերման դեսպանատան զինուորական կցորդ գնդ. Շվարցքոբէն 1895ի ֆրանսական ռազմաժողովներու պահուն խօսակցութիւն մ'ունեցեր է Զիւրիքերեցի դերտօրէ. Շովէի հետ, որ Զուրիքերիոյ կողմէ ներկայ կ'գտնուէր հոն։ Այս խօսակցութեան մէջ գերման գնդ.ն յայտներ է թէ անձնապէս համոզուած է Տրէյֆիւսի անմեղութեան։

—Հանրապետական գնդ. Սանտէռի ազգականներէն մին նամակ մը գրելով Բարիզի, կ'հերքէ [illegible] Տրէյֆիւս ազգականաց համար գնդ.ին գրաւ առաջարկած ըլլալը. բայց կ'ըսէ թէ գնդ.ը մեռած է խելագարած կացութ.։

ԱՖՐԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Լիվըրբուլէ կ'հեռագրեն անցեալ ԵՇ.ի թուով թէ նորէն անգլ. սպաներ ու ենթասպաներ պիտի ղրկուին յարեւմտեան Աֆրիկէ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Երէկ իրիկուն եկած հեռագիրք կ'ծանուցանեն թէ Եր. Ժողովոյ առջի օրուան նստին մէջ վիճաբանութիւնք եղեր են գերման նաւատորմին համար կառավարութեան խնդրած վարկի մասին։ Վարչապետ Հոհենլոհէ իշխան ըսաւ թէ դաշնակցային պետութիւնք համոզուած են թէ նաւատորմին զաւելումն անհրաժեշտ է։ Ծովակալ Դիրբից, ցուցնելով գերման ծովեզերքը պաշտպանելու և վաճառականութեան զարգացման նպաստելու պէտքը [illegible] և [illegible] Ֆրանսացի ծովակալներու այն կարծեաց վրայ, որով հաստատեցին նաւատորմի կատարած խոշոր դերը։ Ծովակալ Դիրբից [illegible] որ [illegible] ընդունելութիւն մը գտաւ Երեսփ. Ժողովոյ անդամոց մեծամասնութեան կողմէ, կ'կարծուի թէ Ժողովը պիտի չմերժէ [illegible] տարուան համար եղած առաջարկը։ Պիտի մերժէ խնդրուած վարկերն [illegible] կ'թուի իրեն, բայց միայն մէկ տարուան համար կ'ուզէ քուէարկել, առանց ապագայի մասին յանձնառութեան մը տակ մտնելու։

ՍՊԱՆԻԱ.— Դահլիճին անցեալ շաբթու խառնակել թագուհւոյն նախագահութեամբ կազմուած [illegible] նիստին մէջ, վարչապետ Մ. Սակաստա կացութիւնը պարզեց ըսելով որ Բինարտել-Բիոյի

մէջ (Բուլկա) զինուորական գործողութիւնք ցոյց կուտան՝ ապստամբութեան կարևոր կեդրոնի մը գոյութիւնը, թէև զօր. Պլէյլեր ըսած էր թէ այդ կայսն խաղաղած է։ Գաւով փիլի… կղզիները, նախ կարծուեցաւ թէ ամբողջովին խաղաղած են, այժմ հակառակը կ'յայտնուի… Ֆիլիպեաններու ընդհ. հրամանատարն հաւաստած է թէ կ'ցաւի… ապստամբներու հնազանդութիւնը ձեռք բերելու… Թագաւորներու շարժման համար Մ. Սակաստա ըսաւ թէ կառավարութիւնը պէտք է ուշադրութեան առնու զայն, բայց չի յուսար որ Քարլոսեանք արկածալից ընթացք մ'ունենան։

—Քուպայի հրամանատար մարէշալ Պլանքօ հեռագրեց ի Մատրիտ թէ մինչև յունիս… պատերազմական… խոշոր գործողութիւնը պէտք ունի։ … մինչև… խաղաղեցնել… երկու գաւառներու մէջ։ Մարէշալը կ'ուզէ վերակազմել գաղթային զինուորներն որք Սպանիացիներէ աւելի կ'դիմանան Քուպայի կլիմային։ Մարէշալը նոր զինուոր պիտի չուզէ և հոն գտնուած 114 000 հոգիով պիտի բաւականանայ։

ՏԱՆԴԷՐ ՖՈՒՆԷՆ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Անձնաւ ԳԸ. մաքուր հագուած մարդ մը այցելեց Տանդէի տունն ի Ֆիօրէնցա։ Մեկնելէն յետոյ կսկծալիւնք տեսան թէ անհետացած է «Երկնային Զաւեշտ»ի մէկ օրինակն որ 1500էն տպուած է և մեծ արժէք ունի։ Ոստիկանութիւնը գողը կ'փնտռէ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՉԻՆ. — Թայմզի Շանկայի թղթակիցը սա կարևոր տեղեկութիւնները կ'հաղորդէ. — «Չին կ'ջանայ որ Գերմանիոյ պահանջներն իրագործութեան ենթարկուին։ Պահանջներն այնչափ մեծ են զորս կարելի չէ… Շան-Դունկի միսիոնարներու… Պէկինէն… Բէքինէ կ'ծանուցանեն թէ… կ'ուզէ… որ… Մեծն Բրիտանիոյ համար… Քիաօ-Չէու բաց ըլլալ վաճառականութեան։ Անխահանգիստ… Չինաստանի հետ… կատարուած… բայց չի… որ… Գերմանիոյ և կամ առանձին տէրութեան մը տրուի։ Եթէ մեծանորդը տրուի Մեծն Բրիտանիա պէտք է փոխարինութիւններ պահանջէ Եանկ-Չէի… Անգլիական… թերթեր ալ կ'ծանուցանեն թէ Լ. Սոլզպըրի… բացատրութիւններ ուզելով Քիաօ-Չէուի Գերմանաց կողմէ գրաւուելուն վրայ, և թէ Ռուսիա ու Ֆրանսա ալ բողոքեր են գրաւման դէմ։

—Պերլինէ Շբ. աւուր թուով կը հեռագրեն թէ Գերմանիա կ'մերժէ իրաւունքի… մասին Չինու ըրած առաջարկը։ Կ'ըսուի թէ Չին… կ'հաւաքէ։ Մօտերս Գերմանիայէն Չին պիտի մեկնին 1200 ծովային հետևակ զինուորներ և թնդանօթաձիգներ… Նմանապէս Չին պիտի մեկնի թնդանօթաձիգ զօրամաս մը 200 զինուորներով և 4 …։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ 7 Նոյմ.— Մերակոյտը վիճաբանեցաւ Դրէյֆիւսի գործին վրայ։ Պատերազմական նախարարն յայտարարեց թէ Դրէյֆիւս յանցաւոր էր։ Վարչապետ Մ. Մէլին յայտարարեց թէ Դրէյֆիւսի խնդիր չկայ, այլ դաւաճանութեան նոր ամբաստանութիւն մը, … պէտք, և պիտի քննուի զինուորական ատեանին առջև։ Մերակոյտը միաձայն վստահութիւն քուէարկեց նախարարութեան։

ՊՐԱՒՆԱՈՒ (Աւստրիա).— Հոս երէկ իրիկուն անկարգութիւնք պատահեցան։ Հազարէ աւելի անձինք հաւաքուեցան՝ հակառակ ոստիկան-զինուորաց և տեղական ոստիկանութեան միջամտութեան։ Կոտրտեցին Չեխերու բնակած երեք տուներու ապակիները։

ԳՐԱՑ (Աւստրիա).— Հոս ալ երէկ իրիկուն անկարգութիւնք փրծուեցան։ Հրէից տուներուն և … ապակիները կոտրեցին, … մարդ ձերբակալուեցան… Ոստիկանութիւն… վերահաստատուեցաւ,

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲՐԱՀԱ, 6 Նոյ.— Դպրոցները բացուեցան։ Քաղաքն իր հանդարտութիւնը գտաւ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Մաք-Քինլի նախագահին պատգամագրին մէջ ըսուած է թէ Մ. Նահանգները բարեկամական յարաբերութիւններ կ'պահեն բոլոր տէրութեանց հետ, և թէ Մ. Նահանգներն օգնել պիտի չքաշեն Սպանիոյ… և կ'դադրին Քուպայի ինքնօրինութեան։

ԲԷՇԴԱ. — 1898 տարւոյ նիւթագոյցը 75,721 փիորինի հասութից աւելցութիւն մը կ'ցուցնէ։

—Երեսփ. ժողովոյ մէջ վարչապետ Պառոն Պանֆի օրինագիծ մը ներկայեց, մաքսային և այլ խնդրոց ժամանակաւոր կարգադրման համար։ Այս օրինագիծ կ'որոշէ որ կառավարութիւնն այս մասին վերջնական ծրագիր մը պէտք է մատուցանէ, եթէ Աւստրիոյ հետ վերջնական պայմանագիրը կնքուի մինչև 1898 փետր. 1։

ԲՈՐԴ-Օ-ՐԷՆՍ (Հաիթի).— Երկու գերման յածանաւեր հոս հասան այժմ տալու գերման կառավարութեան այսօր Հաիթիի հանրապետութեան մատուցած վերջնագրոյն, որով մինչև ութ ժամ գոհացում կ'պահանջէ Լիւտերսի խնդրոյն համար։

ԼՈՆՏՐԱ. — Կարսի զինուորական ընդհ. հրամանատարը՝ Խաղէյֆ կրօնական արարողութեան մը միջոցին, կաթուածահարութիւն մ'ըրաւ, որ ուշադրաւ կ'դառնայ քաղաքական ու զինուորական ակմբոց մէջ։ (Իգտամ.)

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Ս. Պատրիարքն Ա. գործակատար Տէր-Ներսէսեան Տիգրան էֆ.ի հետ առջի օրը Կայս. Պալատ երթալով, Ա. Քարտուղար Թահսին պէյի հետ տեսակցեցաւ։

—Թօփհանէի կայս. նպաստամատոյց Յանձնաժողովին կողմէ ղրկուած 2200 ոսկիէն հետևեալ տեղերուն համար ալ մասնաւոր բաժիններ հանուած են.— Բաղէշի համար 100 ոսկի, իսկ տեղւոյն Մանկանոցին՝ 30, Շապին-Գարահիսարի՝ 25, Մարաշի՝ 100, Ֆռնուզի՝ 25, Էլպիստանի՝ 25, Զորք-Մերզմէնի՝ 50, Եգիւոյ՝ 95, Հաճընի՝ 50, Տրապիզոնի՝ 25, Զարսանճագի՝ 50, Արաբկիրի՝ 70, Զմշկածագի՝ 50 և 150 ուրիշ վայրերու։

—Կրօն. Ժողովն երէկ իր շաբաթական նիստն ըրաւ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպս. Յովհաննէսեանի, և զբաղեցաւ հետևեալ խնդիրներով. — 1. Պօթուշանի Տ. Խաչատուր Աւագ քահանան նամակով մը զեկուցած էր Պատրիարքարանի Մայր-Եկեղեցւոյ Տ. Աթանաս քհնյ.ին ի Պօթուշան ըրած չահատակութիւնները։ Ժողովը պատշաճ պատասխանը գրել որոշեց— 2. Խարբերդի Տիրացու Վաղարշակ Վարժապետեանի քահանայական ձեռնադրութեան համար Խարբերդի Առաջնորդարանէն ստացուած պատասխանն ըստ ըլլալով ի Պատրիարքարան, Ժողովն որոշեց գրել Արմաշ Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Դուրեանի քննել ընծայացուին արժանիքն և ապա յղել ի Պոլիս քահանայ ձեռնադրուելու։ — 3. Նոյնպէս, Գասթէմունիի Վիճակին Պօյապատ և Թաշ-Քէօփրիւ գիւղօրէից համար ներկայացուած ընծայացուն՝ Մարզուանցի Տիրացու Գէորգ Մարգարեան՝ ներկայացուց իր պաշտօնական վկայագրերն ու Ժողովրդական հանրագրութիւնն որք նկատողութեան առնուեցան, և յետ քննութեան գնահատելով ընծայացուին արժանիքն, որոշուեցաւ առաջիկայ կիրակի քհնյ. ձեռնադրել տալ— 4. Ս. Էջմիածնայ Գէորգեան ճեմարանի նախկին շրջանաւարտներէն՝ Իպրիանոսեան Գրիգոր էֆ.ի վարդապետական ձեռնադրութիւնը համար վերստին խնդրուած ըլլալով Մարզուանի Գաւառական Ժողովոյ կողմէ, Կրօն. Ժողովն որոշեց յիշեալ անձին վարդապետական ձեռնադրութիւնն ընդ փոյթ կատարել տալ և յղել Մարզուանու Ս. Աստուածածնայ Վանքը։— 5. Տ. Յարութիւն աւագ-սարկաւագ Կամսարականն, իր մատուցած խնդրագրոյն համաձայն, որոշուեցաւ Կեսարիոյ Ս. Կարապետի Վանքը ղրկել, Տ. Տրդատ Վ.ի պաշտպանութեան ներքև՝ ժառանգաւորաց վարժարանի մէջ ուսումնը կատարելագործելու։— 6. Գաղատիոյ Վիճակին վերաբերող Նալլը Խանէն հեռագիրներ եկած էին Տ. Տաճատ Վ.ին հովուական պաշտօնին նկատմամբ։ Որոշուեցաւ Ժողովրդեան գանգատները լսել ու քննել, և ապա պարտ ու պատշաճը տնօրինել։—7. Եկեղեցական խնդրոյ մը համար ընդարձակ տեղեկութիւններ տուաւ Ա. Պատրիարքն։ Այս խնդիրն յառաջիկայ Ուր. օրը գումարելի Խառն Ժողովոյ մէջ օրակարգի առաջին խնդիր ընել որոշուեցաւ։ Ժողովոյ Նիստը տևեց մինչև ժամ 11։

—Բաղէշի առաջն. տեղապահը Վիճակին գիւղացւոց կարօտ և օգնութեան արժանի կացութիւնը տեղեկագրած և դարման խնդրած է Պատրիարքարանէն, յարելով թէ կօշտակներ կ'ցելք է քիչ մը մխիթարել, բաժնելով այն երկու հակ զգեստներն որք ժամանակին Պոլսէ ղրկուած էին և ցարդ վաճառականի մը քով կ'մնային 200 ղրշ.ի ճամբու ծախքի փոխարէն։ Միանգամայն ծանուցած է թէ նախապէս ղրկուած 14 հակ հագուստ և դրամական կարօտներ իրենց նպատակին չեն ծառայած՝ կէսէն աւելին անձնատէրներու ձեռքը մնալով։ Ս. Պատրիարքն երէկ անմիջապէս հարիւր ոսկի ղրկեց Բաղէշի առաջն. Տեղապահին և 30 ոսկի Խնդրակատարի Մանկանոցին, ինչպէս նաև չորս հակ զգեստեղէն։ Ն. Սրբազնութիւն նաև մխիթարական նամակ մը գրեց առաջն. Տեղապահ Տ. Եղիշէ Վ. Չիլինկիրեանին։

—Կարնոյ Կարմիր-վանքի մէջ բացուած մանկանոցի և անոր ինչպէս նաև տեղւոյն քահանային ու Կարին Վ.ի լուսանկարներն հանուած ու ղրկըւած են Ս. Պատրիարքին։

—Իզմիրի Ներսէսեան Մանկասիրաց Ընկերութեան ընդհ. Ժողովոյ դիւանը նամակ մը գրելով Ս. Պատրիարքին, կ'յայտնէ թէ՝ Պատրիարքական կոնդակը 12 Նոյմ.ի Ժ. Նստին մէջ հրապարակաւ կարդացուած է։ Այս առթիւ յիշեալ նամակին մէջ գրուած է նաև թէ՝ «Ընկերութիւնս կ'աշխատի իր Նուիրական նպատակին իրագործման համար, և գոհ ենք որ քաղաքիս հայ հասարակութիւնն ամէն կերպով քաջալեր կ'հանդիսանայ մեզ. բնականաբար նոր ձեռնարկի մը առաջին դժուարութիւնները պիտի կրենք, և երբ հաստատութիւնս իր կազմակերպութիւնն ստանայ, պիտի խնդրեմք Ձերդ բարձր Սրբազնութենէ որ բարեհաճիք մեր խնամքին նոր տղաքներ յանձնարարել։ 35 է այժմ մեր տղայոց թիւն, որք ամէն կերպով կը խնամուին մեր Մանկանոցէն և կ'դաստիարակուին Ազգ. վարժարանին մէջ, Որբանոցի մը վերակազմութեան հոգն ունիմք այժմ, որ կ'յուսանք թէ Ձեր բարձր. Սրբազնութեան աջօթիւքն ի մօտոյ յարգինս կ'ածի։»

—Տ. Եղնիկ եպիսկոպոս Ապահունի, երէկ Ս. Պատրիարքին հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ։

—Կրօն. Ժողովոյ անդամներէն՝ Թաթարեան Գարեգին Ծ. Վ. բաւական ժամանակէ ի վեր կաթուածի հիւանդութեամբ կ'տառապի իր բնակարանին մէջ ի Սամաթիա։

—Կեսարիոյ մեզ կ'գրեն Նոյմ. 18 թուով. «Այսօր կատարուեցաւ Տ. Կարապետ քհնյ. Տ. Պետրոսեանի յուղարկաւորութեան հանդէսը։ Տ. Կարապետ Հայր՝ Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ քհնյ.ներէն՝ 60 տարեկան էր և 23 տարիներէ ի վեր կ'ծառայէր։ Թոքախտէ բռնուած էր, ուսեալ չէր, և նոյն իսկ իր մայրենի լեզուին անտեղեակ, բայց ճարպիկ էր գործերուն մէջ։ Ի բացակայութեան Առաջնորդի՝ վարած էր փոխանորդութեան պաշտօնը գոհացուցիչ կերպով։ Մարմինն ամփոփուեցաւ Ս. Սարգսի բակը։

«—Տեղւոյս կառավարչի օգնական Յակոբ էֆ. Համամճեանի ընտանիքն ամսոյս 6ին քաղաքս ժամանեց, հոծ բազմութեան մը կողմէ դիմաւորուելով։»

—Անցեալ օր ծանուցինք լուցկիի գործարանի մը կողմանէ հայ տղաքներ ընդունելու առաջարկն։ Մեզ դիտել կուտան թէ լուցկիի պատրաստութիւնը վնասակար ըլլալով առողջութեան, ինչպէս Եւրոպիոյ մէջ փորձերն եղած են և ցարդ կ'փնտռուի միջոց մը այդ վտանգը խափանելու, գոնէ ծնողք գիտնան այդ բանն և ըստ այնմ շարժին։

—Լրագրոյս այս աւուր թուով Հօրը կ'պատասխանէ յօդուածագիր արքեպիսկ.ին իրեն վերաբերեալ դիտողութիւններուն։ Իսկ մեք վաղուան թուով՝ ըստ մեր խոստման՝ պիտի հրատարակենք խմբագրական մը, որով կ'ուսումնասիրենք Հայ. Եկեղեցւոյ դիրքն ամուսնական օրէնսդրութեան մէջ։

ՏՈՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՔ

Բէյօ. Թեփէպաշի փողոց Թիւ 10

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջն և կ'դարմանէ մասնաւորաբար ներքին հիւանդութիւնները, մորթի և ծննդամիզական գործարանաց ախտերը։ Կիր. օր աղքատ հիւանդները ձրի։ 26—6

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Պոլսոյ աստիճան տրուեցաւ Թնդանօթարանի հաշուակալ Հիւսնի պէյի։

—Ա. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Սաքս-Ալդէնպուրկի Բարձր. դուքսին եղբօր՝ Բարձր. Էրնէստ իշխանին։ Գ. կարգի Օսմանիյէ՝ Տպագրական տեսչութեան քննիչներէն Շէմսէտտին պէյի։ Դ. կարգի Օսմանիյէ՝ Տիւրպէճիի կեդրոնական Նախկ Մէհմէտ Թէվֆիք էֆ.ի։

ՍԸՐ ՖԻԼԻՊ ՔԸՐՐԻ. — Ռէօյթերի Կ. Պոլսոյ թղթակիցն, որ յարաբերութեան մէջ է Դեսպանատան հետ, հետևեալ հեռագիրը ղրկած է, զոր կ'առնենք երեկի սուրհանդակաւ առնուած անգլ. թերթերուն մէջ. — «Կ. Պոլիս, 2 Դեկտ.—Անգլ. լրագրաց ոմանց այն լուրը թէ Սըր Ֆիլիփ Քըրրի կ'հրաժարի պաշտօնէն, անհիմն է բոլորովին։ Նմանապէս լուր երևակայական է այն թղթակցութիւն թէ Ն. Վսեմութիւն կ'ուզէր անցեալ գարնան հրաժարիլ, և թէ փափաք յայտնած ըլլայ դեսպանական ծառայութիւնը բոլորովին թողլու։»

ԱՐՆԱՎՈՒՏՆԵՐՈՒ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՔ.— Մալիւմաթ կ'հերքէ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի, Բէշդէր Լոյտի և Դրիպունայի մէջ հրատարակուած այն լուրեր թէ Արնավուտլըքի մէջ կռիւ ծագեր, կռիւը տակաւ մեծցեր է և մանաւանդ Րիզա պէյ անուն մարդ մը տասներկու հազար ապստամբներու կ'հրամայէ։ Մալիւմաթ, իբրև բացարձակ սրուտութիւն հերքելով այս լուրեր, կը քննադատէ եւրոպական թերթերն այս կարգի երևակայական լուրեր հրատարակելնուն համար։

ՍԿԻՒՊԻ ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐԸ.— Մալիւմաթ կ'հերքէ վիեննական թերթի մը այն հեռագիրն որուն համաձայն Սկիւպի մէջ Պուլկարք իբրև թէ անդորրութիւնը վրդովող ձեռնարկներ ըրած ըլլան։

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ռուժէն վարժարաններն, որք բաւական ատենէ ի վեր փակուած էին, վերաբացուեր են. ուսուցիչներու ամսաթոշակները տրըուեր են։

Բ. ԴՐԱՆ մէջ առջի օրը Նախարարական յանձնաժողով մը գումարուեցաւ Մեծ-Եպարքոսին նախագահութեամբ։

ՄԵԾ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ դեսպանք առջի օրը չկրցան գումարել Գերմանիոյ գործակատարին բացակայութեան պատճառաւ։ Գումարումն երէկ առտու տեղի ունեցաւ աւստրեան դեսպանատան մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Ֆոն Մարշալ այսօր մայրաքաղաքս կ'դառնայ Պերլինէ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆՆ Ս'ԱՑՆՈՐՈԶ.— Այնորոզի Հիլանտար վանքին երկու կղերական Սօֆիա գացեր են հրաւիրելու Պուլկարիոյ իշխանն որ այցելէ այդ վանքը։ Ֆէրտինանտ իշխանը խոստացեր է իր որդւոյն Պօրիս իշխանին հետ Զատկին այդ վանքն երթալ և զատկական տօներն հոն անցընել։ Վանքին միաբաններէն Տ. Սավա Տօզանեց եպիսկոպոսն և Տ. Վասիլիէ վարդապետ, որ հակառակ են իշխանին եղած հրաւէրին, վանքէն հեռանալով ուրիշ վանք մը գացեր են։

ԿՈՄՍ ՍԴԷՄՊՈՔ.— Ա. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Շուէտի դեսպան կոմս Սդէմպոքի։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ.—Արևելեան երկաթուղեաց Ընկերութիւնը, կ'ըսէ Մօնիդէօր, օսմ. կառավարութենէն 10,900,000 փր.ի պահանջք մ'ունի զինուորական փոխադրութիւններէ և զանազան հաշիւներէ։ Ընկերութիւնը կ'յուսար թէ Տէտէաղաճի աւանդատի մեծաշնորհն իրեն յանձնուելուն կարգադրուի այս հաշիւը։ Այս գործ դեռ որոշում առած չըլլալով, Ընկերութիւնն ուրիշ կարգադրութիւն մ'ընելով հաւանեցաւ իր պահանջէն հարիւրին քսան երեք զեղչել, որով պահանջից գումարն 8,740,000 փր. եղաւ։ Այս գումար պիտի վճարուի այսպէս.— Ելմտական գանձը 420,000 փր. վար պիտի դնէ Ընկերութենէն ունեցած զանազան առնելիքներուն փոխարէն. 100,000 ոսկի՝ Օսմ. Պանքայէն եղած 800,000 ոսկւոյ փոխառութենէն և մնացեալն ալ պատշաճ տուգանաց հէզվալէներով։ Այս կարգադրութիւն կայս. Իրատէով վաւերացուած ըլլալով, Մալիյէն անցեալ օր ծանոյց Օսմ. Պանքային հարիւր ոսկի հատուցանել երկաթուղւոյ Ընկերութեան՝ 800,000 ոսկւոյ փոխառութեան հաշւոյն ի մօտոյ ըլլալիք վճարումէն։

ՌՈՒՍ կառավարութիւնը Ս. Ստանիսլաւ պատուանշանի մեծ ժապաւէնը տուաւ Բ. Դրան օտար թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյի։

ՍԸՐ ՀՕՄԻԼԴԸՆ ԼԱՆԿ.— Առջի գիշեր Կայս. Պալատան մէջ տրուած հացկերոյթին ներկայ էր նաև Օսմ. Պանքային ընդհ. տնօրէն Սըր Համիլդըն Լանկ։ Վեհ. Սուլթանն Ա. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան շնորհեց Սըր Համիլդըն Լանկի։

ՁՄԵՌՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ.— Րիզէէ (Տրապիզոն) կ'գրեն թէ 45 օրէ ի վեր անընդհատ ձիւն և անձրև կ'տեղայ։ Մաչիդ գիւղին մէջ երկու տուն փլեր են։ Րիզէի և Տրապիզոնի միջև հեռագրական հաղորդակցութիւնք մէկ քանի օր ընդհատուեր են։ Րիզէի մէջ ընդարձակ գետին մը վար իջնալով վրան գտնուած տուները փլելու վտանգ կ'սպառնան եղեր. որով բնակիչները պարտաւորեր են հեռանալու։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ.— Տպագրական Տեսուչ Վսեմ. Պէհճէթ պէյ երէկ Սելանիկէ Պոլիս վերադարձաւ։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա անցեալ օր փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Սերպիոյ վարչապետ Մ. Վլատան Ճորճէվիչի և յայտնեց Կ. Պոլսոյ դեսպանութենէն հեռանալուն համար։

ՄԱՐՈՔԻ մէջ օսմ. դեսպանութիւն մը պիտի հաստատուի։

ՍԷԼԱՆԻԿԷ կ'գրեն թէ Բէգրէշ գաւառակին մէջ Տաֆքօ անուն պուլկար աւազակն իր չորս ընկերներով ձերբակալուեր ու Սէրէզ ղրկուեր է։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՃԵՊԸՆԹԱՑ.— Զարիպրօտի կայարանէն ծանուցուեցաւ արևելեան երկաթուղեաց Ընկերութեան թէ Արևելեան Ճեպընթացն, որ Բարիզէ կուգայ, սովորականէն տասն ժամ ուշ պիտի հասնի ի Զարիպրօտ։ Այս յապաղումէն շատ քիչ ժամանակ պիտի կրնայ շահիլ Զարիպրօտէ Կ. Պոլիս ուղևորելուն։ Հետևաբար Արևելեան Ճեպընթացն այս իրիկուն պիտի կրնայ Սիրքէճի ժամանել։ Յապաղման պատճառն յայտնի չէ։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Մ. Զինովիէվ Դեկտ. 8/20էն առաջ Կ. Պոլիս պիտի չկրնայ գալ։

ԷՏԷՆ ԹԷԱԹՐԻ վրայ քանիցս խօսեցանք պարզելով այն հետաքրքրական տեսարաններն որք նորութիւններ են Պոլսոյ համար։ «Կենդանի արձաններէն յետոյ յիշենք երկու անգլիացի քոյրեր Օրք. Մաքէլլա և Պէրթօլտի որք նշանաւոր են իբրև թութակի կրթիչներ. ասոնց թութակները զարմանալի խաղեր կ'կատարեն. մին հեծանիւի մը վրայ թառած՝ երկաթէ թելի մը վրայ շրջան մը կ'կատարէ, իրեն հետ տանելով ուրիշ թութակ մը դրաբէզի մը վրայ թառած. երկրորդ մը գունտ մը կ'գլորէ թելի վրայ. ուրիշներ փոքր կառքեր կ'քաշեն, թնդանօթ կ'արձակեն, մարմնամարզի փորձեր կ'կատարեն ևայլն։ Ներկայացմունք պիտի սկսին Դեկտ. 10/22ին։ Էտէն Թէաթր տնօրէն Էրնէստ Թորն ասպետ արդէն մայրաքաղաքս եկած է։

ՍԱՔՍ-ԱԼՏԷՆՊՈՒՐԿԻ Էրնէստ իշխանը վաղը պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ Վաւէրնէի յածաւորական Իզմիր ժամաներ է։

Մ. ՄԱՔՍ ՄԻՏԼԷՐ թղթակից Բոմպէյէ Բուքէսթանտէնցի և Բէշդէր Լոյտի, մէկ քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կ'գտնուի։

ՈՃԻՐ.—Առջի գիշերը, Սալմաթոմբուքի կողմը, Հիւսէյին և Լէօն անուն երկու վաղեմի չարագործներ Գրիգոր անուն մարդու մը վրայ յարձակելով ծանրապէս վիրաւորեցին։ Չարագործներէն Հիւսէյին ձերբակալուեցաւ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՇԱՔԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Բարիզի հեռագիրով Երկթ. նոյն կ'մնայ, 113ու կէս. իսկ Քոնս.ը 22 ղրշ. 2.5 սնդ.։ Ըսել է երեկուընէ այսօր 20 սնդ. կորսուած էլւոտնինն ալ 21 ղրշ. 87 սնդ.։ Պանք Օթթ.ի թուղթերն ալ դարձեալ ինկած են 6 Փր. մէկէն։

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	Օ. Ռ.	24	01
Ամենէն բարձր գին	»	24	07½
Ամենէն վար գին	»	24	01½
Ռումէլիի երկաթ. գոց.	Փր.	111	62½
Ամենէն բարձր գին		112	25
Ամենէն վար գին		111	12½

ԲԱՑՈՒՄ 26 Նոյեմբեր

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ. Ռ.	24	01
Ռումէլիի երկաթուղի	Փր.	112	—
Օսմանիյէ	»	—	—
Ռէժի	»	—	—
Օսմ. Պանքա	»	13	30

Քրէտի ժէնէրալ օթթօմ.	»	7	02
Երկրագործական Պանքա	»	9	—
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ.	Ա. Ռ.	3	04
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4	03
Թրամուէյ բաժնեթ.		705	—
» Ժուիսանս		255	—
Թրամուէյ պարտաթ.	ֆր.	497	—
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	326	—
Քէօփրի Կ. Պոլսոյ	»	461	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քանծօլիտէ ութ օրուան	Օ. Ռ.	2	37½
» մէկ ամսուան	»	—	
Ռուս. երկ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87	08
Անգլիական ոսկի	»	109	82
Բօլ էմբէրիալ	»	89	30
Քրիմիք	»	51	10
Մէճիտիյէ արծաթ	»	107	38
Ռուպլէ թղթադրամ	Օ. Ռ.	8	56

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	109	½
Փարիզ 3 »	ֆր.	23	03¾
Ֆիօրին մանառ	»	10	92

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Դեկտ.

Օսմ. քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ռ.	66	—
» » » Բ.	»	42	63
» » » Գ.	»	24	37
Դ.) բաց.	»	22	—
) գոց.	»	21	81
Փոխառութիւն Պաշտպան.	»	83	50
» Օսմ. 3½ %	»	97	52
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	60
Այտընի երկաթուղի	»	15	25
Եգիպտական Միացեալ	»	106	37
Անգլ. քոնսօլիտէ Գ. կ.		113	12
Հելլենական 5 %	»	33	50
Մօնօբօլ Հելլենական 4 %	»	35	50
Ռանթ » 4 %	»	26	50
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	95	—
» Նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25	37½
Դրամազեղչ	»	3	—

ՎԻԷՆՆԱ, 7 Դեկտ.

Փոխան. Փարիզի վրայ	ֆիոր.	47	77
» Լոնտոնի վրայ	»	120	50
Ռումէլիի երկաթուղի	»	61	—
Օսմ. Ռէժի	»	152	50

ՓԱՐԻԶ, 7 Դեկտ.

Օսմ. քոնս. Սէրի Դ.) բաց.	ղրշ.	22	—
) գոց.	»	22	05
» » » Բ.	»	43	65
» » » Գ.	»	—	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	113	50
Օսմ. Ռէժի	»	325	50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	566	50
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	103	82
Քրէտի Լիօնէ	»	792	—
Պանք տը Բարի	»	870	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3271	—
Իտալական Ռանթ	»	96	10
Սպանիական արտաքին	»	60	93
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	240
Դրամազեղչ	»	02	—

ՊԵՐԼԻՆ, 7 Դեկտ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	94	80
Ռումէլիի երկաթուղի	»	113	60
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	92	30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	210

ՏՈԿԹ. ՃԻԼԱԼԵԱՆ

Մասնագէտ գողի, ծննդաբերական և մորթային հիւանդութեանց.—Բերա, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Մեծ փողոց Թիւ 4, ուր ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի։ 21—30

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի խասսայի չահանէէ միւլայիւն օլունաճագ միւթէնէվվիք քէրէսթէ, ճամ, պօեա, չիմէնթօ, ալչը, գում վէ սայիրէնին միւնագասաըսիւ պազարլըգլա ճաղընտան թալիպ օլանլարըն Խազինէի հէլիլէ միւշարիլէյհա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 3—1

24 Թըշրինը սանի 313

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի խասսայի չահանէէ միւլայիւն օլունաճագ տիւլպէնտ, մաառնէօլ, սալաշպուր վէ սայիրէնին միւնագասաըսիւ պազարլըգլա ճաղընտան թալիպ օլանլարըն Խազինէի հէլիլէ միւշարիլէյհա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 3—1

24 Թըշրինը սանի 313

ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ՎԵՑ (36) ղրուշի կանխիկ վճարումով, Բէօլեօլիւնի երեք ամիս. չարքունակ (78 թիւ ճիշդ) բաժանորդներու պիտի յանձնուի կանոնաւորապէս, Բերայի և Պոլսոյ ու Աէքմրալը, [illegible] Պոլսոյ համար, եռամսեայ 36 ղրշ. որոշեցինք, լսած ըլլալով որ շատ ընթերցասէրներ կ'փափաքին բաժանորդ գրուիլ, բայց եռամսեայ 70 ղրշ. կանխիկ չեն ուզեր վճարել, և եռամսեայ 40 ղրշ.ն ալ սուղ կ'գտնեն 78 թիւի համար։ Կ'յուսանք որ այս նոր կարգադրութիւն կատարեալ գոհացում կուտայ անոնց։ Իսկ գաւառաց համար, Թղթատարի ծախքին պատճառաւ, անփոփոխ կ'պահենք 40 ղրշ.ը։

ԱԶԴ. — ԻՒՆԻՈՆ՝ Հրդեհի եւ կեանքի ապահովագրական ընկերութեան Պոլսոյ տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել իր յաճախորդաց և ընդհ. հասարակութեան, թէ յառաջիկայ դեկտ. 1էն (Ն. Տ.) իր գրասենեակները պիտի փոխադրէ Զուրբի ընկերութեան նախկին կեդրոնատեղին, Ղալաթիա Օսմ. Պանքային եւ Մխախոսի Րէժիի ճիշդ դիմացը։ 14/26 Նոյ. 97
ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ — ՍԷՅԼԱՆ — Կ. ՊՈԼԻՍ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ
Եավրուեան և Խասգիւղեան
Ճէլթի Պէյ Խանի դրան կից, թիւ 10.
Ամենէն ընդարձակ թէյի վաճառատունն է Կ. Պոլիս, որ ճիւղեր ունի Օսմ. Տէրութեան ամէն կողմերը։ Գաւառաց ապսպրանքները փոյթով և խնամով կ'գործադրուին։ Չինական, Հնդիկ, Ճավայի եւ Սէյլանի ընտրելագոյն թէյը, ուղղակի բերուած, կ'գտնուին հոն։ Թէյին Նոր ցունձքն սկսած է գալ։ Զգուշացէք նոյն վաճառանիշին կեղծիքէն։
Փնտռել ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և ԽԱՍԳԻՒՂԵԱՆԻ ապրանքագրութիւնը։ 80—36

ՎԻԳԳՈՐ ԴԻՐԻՆԿ ԵՒ ԵՂԲ.
ԲԵՐԱ, Nº 505—511 ԲԵՐԱ
— — 50 % ԶԵՂՉ
Վիգգոր Դիրինկ և Եղբարց Բերայի մասնաճիւղին այսօրուընէ 1/13 Հոկտ. 97 թ. սկսեալ կանանց և աղջկանց զգեստներու տարեկան վաճառումը կ'սկսի։ Վերջին նորաձեւութեանց համեմատ և ընտիր կտաւներէ պատրաստուած փոքր և մեծ մանթօներ, ջագէթներ եւ բլլիւշէ ժաքէթներ, բէլերին, կոստէ, ժետաքսէ և բէլիւշէ, պոլերօ սեղաններ ու կանանց և աղջկանց համար պատրաստ հագուստներ։ Ընթերցողներս կ'յանձնարարուի այցել այս մեծ վաճառատան Բերայի ճիւղն, և օգտուիլ առիթէն։ 25—21

ՀԷՐՊԷՐԴ ՍՊԷՆՍԸՐ

կենսագր. եւ Փիլիսոփայութիւնը

Չորս տարի է որ այս կենսագրութեան վերջին թարգմանուած է հայերէն կանոնաւոր աշխարհաբարի մը. Իր ատենին բաւական բան մը գրուեցաւ օրագիրներուն մէջ, սակայն իմացուածով հայերէն չորս տարուան մէջ հազիւ սպառած է երեք հարիւր օրինակ. Այն տեսակ գրքերն որ [illegible] լեզուներու մինչեւ անգամ չինարէնի թարգմանուած է և որ Եւրոպ. կրթելու և ապրելու գիրք մը մինչեւ հիմա սպառած ըլլալու էր։

Փիլիսոփայական ու կրթական աշխարհին ծանօթ է Սպէնսըրի համաշխարհական անունը. բայց իր այս դրական գործը փիլիսոփայութենէ տարբեր շատ կարեւոր ու գործնական գիրք մ'է, քննադատներու մանաւանդ պարոններու կանոնագիրք մ'ըլլալու արժանաւոր։ Ուստի անոր այսքան յամր սպառման վրայ որչափ զարմանանք քիչ է։

Առաջին գլխու մը մէջ հաստատ կրթութիւնն ու ապրելու կարեւորութիւնն ապացուցանելէ ետեւ երեք գլուխներու մէջ ամէն այն հակիրճ ոճով մը հեղինակը կ'ուսուցանէ թէ ինչպէս [illegible] թէ ինչպէս [illegible]. Իւրաքանչիւր գլուխին մէջ թարգմանիչն իր կողմէն պատշաճեցուցած է նաեւ կարեւոր ծանօթութիւններ, որ պարզ կեանքի ու խաղաղ երկարակեցութեան յորդորող դիտողութիւններ են՝ փորձառօրէն բացատրուած եւ ճշմարտասէր ոճով գրուած հեղինակի. Ներածական ոճէն քիչ մը տարբեր հայեացքով կ'պարզէ համաձայն մեր ազգին բարքին։

Աքենալով այս փորձին մէջ կը պահանջուի անգլիական գործնական միտքը դիտուն խարիսխի մը վրայ զետեղուած. Հայ ընտանիք եւ դաստիարակչաց տարրերը չեն խաբուիր թէ իրենց համար ապրելու եւ կրթելու ուղեցոյց ընտրեն զայն, որ ինքնօգնութեամբ յառաջ երթալ փափաքողներու համար եւս ունի իր յատուկ արժէքը.

Կ'յանձնարարենք հայկ մեանէ գաւառ եւ մեր ընթերցողներուն, [illegible] եւ ժամանակիս համար ամէնէն կարեւորներն ալ աստղը են.

Կ'գտնուի Պոլիս Պալէնց Գրատունն և Սկիւտար Փիլոսոֆեանի խանութը։ 5—3

ՀԻՄՆԱԴԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ ՄԸ
Որ մօտ ատեն տարիներ մեծ յաջողութեամբ մասնաւոր կրթարան մը վարած էր, սրամաչ [illegible] ժամեր ունի իր բացումը աշակերտաց եւ փափաքողաց [illegible]։ Դիմել Ղալաթիա Չէչենեան խան թիւ 20. 5—5

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ վարժէն, Բերա, Պաժէր Խաթուն Թաղ, Գրնափոլա փողոց թիւ 3, քարուկիր տուն աճուրդի պայմանաժամին յառաջիկայ դեկտ. ամսոյ 12ին Ուրբ. օրը պիտի վերջանայ։ Ուստի հարիւրին հինգ աւելցնելով գնել փափաքողք պէտք է դիմեն մինչ վերոյիշեալ թուականն ի խորհրդարան Ս. Եկեղեցւոյ։
(Կնիք Խնամակալութեան)
Ղալաթիա, 17 Նոյմ. 97. 6—6

ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ ՀԱՅ ԼԵԶՈՒԻ. — Ստորեւ ցոյց կ'տրուի թէ անձնիւր Շրջանի մէջ ի՛նչ դասագրքեր գործածելու է հայ լեզուի համար, ըստ Կրթական Կանոնագրի և կրթական նոր ծրագրի.

ՀԱՅԱԽՕՍ ՎԱՅՐԵՐ	ՏՃԿԽՕՍ. ՎԱՅՐԵՐ
Ա. ՇՐՋԱՆ	Ա. ՇՐՋԱՆ
Այբբ. Ս. Դաւթ. Փնջակ	Այբբենարան Փնջակ
Բ. ՇՐՋԱՆ	Բ. ՇՐՋԱՆ
Ընթերցում. Հայ լեզ. Նուէր Հայ մանկ.	Ա. Վրժ. Մանկանց Ընթերց. և Նուէր
Գ. ՇՐՋԱՆ	Գ. ՇՐՋԱՆ
Գ. Վարժ. Մանկանց Փունջ Հաւաքածոյ Տարր. Քերականթ.	Բ. Վրժ. Մանկանց Փունջ Տարր. Քերականթ.
Դ. ՇՐՋԱՆ	Դ. ՇՐՋԱՆ
Գ. Վրժ. Մնկց. (Տար.) Ծաղկաքաղ Լրացուցիչ Դանթ.	Գ. Վրժ. Մանկանց Ծաղկաքաղ Լրացուցիչ
Ե. ՇՐՋԱՆ	Ե. ՇՐՋԱՆ
Երկրորդ Փունջ Սկզբունք Հայ. Շարագրութիւն	Բ. Փունջ Սկզբունք Շարագրութիւն

Իսկ կրօնական ուսման համար յանձնարարելի են՝ 1. Տարր. ընթացք կրօնի ուսման (Տ. Վարդան քհնյ. Ասլանեանի.) 2. Համառօտ կրօնագիտութիւն (Ա. Հարէլեանի)։ 5—5

ՔՈՆԵԱՔԻ ՄԵԾ ՋՏԱՐԱՆ
Շ. Կ. ՊՈԼԱՆԱՔԻ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ (ԵԳԻՊՏՈՍ)
Հիմն. 1884
Բարիզի քաղաքապետութեան քիմիական աշխատանոցը՝ տնօրէնութեամբ Բաու, էօրի վաւերացուցած է ազգային [illegible] յատկութիւններն և առողջական համար։ Ի Լոնտոն պաշտօնական ցուցահանդէսին մէջ անցած է երբեւ Զոռա Խաղողի Քոնեաք։ 1894ին Եգիպտոսի ազգ. արուեստահանդէսին մէջ ի ցոյց դրուած քոնեաքներէն միայն այս քոնեաք ոսկի շքադրամ ստացաւ։
Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ, Պուլկարիոյ, Սերպիոյ և Ռումանիոյ.
37—50 ՖՐԻՏ ՖԵՐՔԷԼ
Պէօյուք Թիճարէթ խան Պոլիս, թիւ 3

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Պոլսէ և Պիրէոսէ [illegible]
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »
[illegible] ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՓՈՒԼ
Մումհանէ փողոց թ. 1

ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆ ԵՒԼՆ. ԼՈՒԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԳՈՐԾԱԾԵՑԷՔ
ԼԷՍՍԻՎ ՏԻՒ ԺԷՆԻՒՆ

ՇԱՀԵՐԻ ԵՒ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՔՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅԼՈՑ ՀԱԿԱՆԿՈՒՄ
ԿԱՐԵՒՈՐ․ — ԼԷՍՍԻՎ ՏԻՒ ԺԷՆԻՒՆ ԲՆԱՒ ՉԻ ՄԱՇԵՑՆԵՐ
ԵՒՐՈՊԻՈՅ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ 100,000,000 ՔԻԼՕ ՏԱՐԵԿԱՆ ՍՊԱՌՈՒՄ
ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ ԿԵՐՊԸ՝ ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԻՆ՝ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ՔԱՌԷԹԻ ՎՐԱՅ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ
ՓՆՏՌԵԼԷՔ ամէն տեղ և ի մասնաւորի՝
ՊՈԼՍՈՅ ԿՈՂՄԸ՝
Կ. Սուրէնեան՝ Կամուրջին գլուխը և Գասըր գիւղ.
«Պին պիր Չէշիտ» Պահճէ Գաբու.
Դեղարան Գասապեան Պահճէ Գաբու.
» Մաննի՝ Կամուրջին գլուխը.
Մահմուտ Փաշա Քիւրքճի խանի դիմաց թիւ 131 մաղի ներկ ծախող Ս. բամ Սողանճեանի քով.
ԲԵՐԱՅԻ ԿՈՂՄԸ — Պօն Մարշէ.
«Լըքօնօմիք» Սօսիէթէ Գօ-Օբէրաթիվ.
«Ալաբաուտեօզ» Բերա Մեծ Փողոց թ. 311
Ընդհ. Ներկայացուցիչք Արեւելքի
Հ. ԵՒ Ա. ՍԻԹՈՒՆ ԵՂԲԱՐՔ
Թօհաֆճի Խան, Սթամպօլ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐ
ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
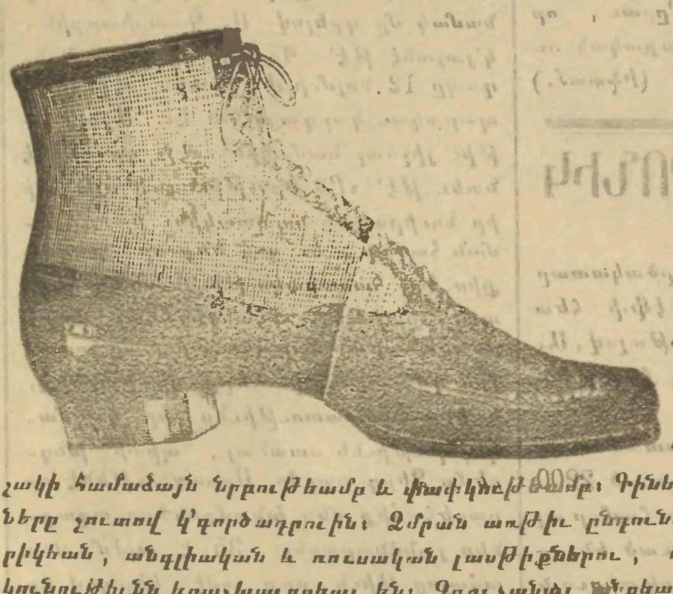
Այս մեծ և բարեհամբաւ հայ կօշկատան մէջ, հաստատուած քառորդ դարէ ի վեր, խնամքով կ'պատրաստուին ճաշակաւոր եւ հաստատուն կօշիկներ, կիսակօշիկներ, ձմրան կրկնակօշիկներ արանց, կանանց և մանկանց համար. ձիաւոր մուճակներ, հողաթափներ, եւն., չափաւոր գներով, ֆրանսական ընտիր կաշիով և ամէն ճաշակի համաձայն նրբութեամբ և փափկութեամբ։ Գիները չափաւոր։ Ապսպրանքները շուտով կ'գործադրուին։ Ձմրան առթիւ ընդունուած է մեծ պաշար ամերիկեան, անգլիական և ռուսական լաստիքներու, որոց նորութիւնն և առատութիւնն երաշխաւորեալ են։ Զգուշանալ [illegible] տարօրինակ լաստիքներէն որք երբեւ նոր կ'ծախուին ուրիշ տեղեր, և շուտով կ'ձակին։ Դիմել՝
ՂԱԼԱԹԻԱ, Գօմիւրճի խանի վարի անկիւնը, թիւ 9.
ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, թիւ 211։ 20—15

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
ՍԻՆԿԷՐ
ԼԱՒԱԳՈՅՆՆ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Կ՝ ՆԵՅՏԼԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ ԵՒ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ
ԲԵՐԱ. — Մեծ-փողոց Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց.
ՂԱԼԱԹԻԱ. — 1. Սինկէր խան, Թիւնէլի եռլին։ 2. Գարաքէօյի մօտ թիւ 120, Շիլլի Թրամուէյներու կայարանին դիմաց.
ՊՈԼԻՍ. — Սուլթան Համամ թիւ 2. եւ Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի կայարանին դիմաց թիւ 13.

ՊԱՏ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ԱՏԵՆԱ — Գարեգին էֆ. Պօղարեան. ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ — Ստեփան էֆ. Սափրիչեան. ԱՏԱՆԱ. — Մկրտիչ էֆ. Գազազեան. ԱՐԱԲԿԻՐ — Յ. Գ. էֆ. Մանուէլեան. ԱՖԻՕՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ — Սիմոն էֆ. Սիմոնեան. ԳՈՒՐՏ ՊԷԼԷՆ — Արժ. Տ. Ստեփան քահանայ Մկրեան. ԷՆԿԻՒՐԻ — Գէորգ էֆ. Գ. Զննոզեան. ԷՐԶՐՈՒՄ — Տեարք Խնճրեան Եղբարք. ԹՕԳԱՏ — Յովհաննէս էֆ. Գազանճեան. ԻԶՄԻՐ — Կարապետ էֆ. Մալեճանեան. ԽԱՐԲԵՐԴ — Յովհաննէս էֆ. Յարութիւնեան. ՄԱՐԱՇ — Արժ. Տ. Յովհաննէս քհնյ. Վարժապետեան. ՄԱՐԶՈՒԱՆ — Յովհաննէս էֆ. Յակոբեան. ՄՈՒՇ — Գեղամ էֆ. Տ. Կարապետեան. ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ — Յակոբ էֆ. Սուքիասեանց. ՈՒՐՖԱ — Գէորգ էֆ. Ոսկերիչեան. ՊԱՆՏԸՐՄԱ — Արմենակ էֆ. Ս. Մսրեան. ՊԱՐՏԻԶԱԿ — Ստեփան էֆ. Մակարեան. ՊՐՈՒՍԱ — Օննիկ էֆ. Լութֆեան. ՌՈՏՈՍԹՕ — Յովհաննէս էֆ. Տէմիրճեան. ՍԱՄՍՕՆ — Կարապետ էֆ. Սեֆերեան. ՍԸՎԱԶ — Յ. էֆ. Գարակէօզեան. ԴԱՐԴԱՆԷԼ — Հայկ էֆ. Թայքճեաննեան. ՏՐԱՊԻԶՈՆ — Սահակ էֆ. Էթմէքճեան.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ԴԱՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ
Թիւ 16, Գօզտանէբ խան

Դհկն.
1. Ա. Վարժութ. Մանկանց Զ. տիպ 3
2. Բ. » » Դ. » 5
3. Գ. » » Դ. » 5
4. Տարրն. Քերականութ. Դ. » 2
5. Լրացուցիչ Փառընթացք Բ. » 3
6. Փնջակ, պատկերազարդ Գ. » 1½
7. Փունջ, աշխարհ. Հաւաքածոյ Գ. » 3
8. Երկրորդ Փունջ » Բ. » 6
9. Գործն. Ընթցք. Շրջութ. Բ. » 3
10. Բանալի Շարադրութեան Բ. » 6
11. Ընթերցարան Հայ լեզուի Բ. » 2
12. Սկզբունք Հանդէս և Շարագր. 2½
13. Այբուբէն Փոմոր 2
14. Տարր. Ընթցք. Կրօնի Վարդանքհ. 2
15. Պատկերազարդ Այբբենարան ½
— 100ը 25 Դահեկան —
16. Ցցկտագիր Դաւթեան Գործկթ. 2
17. Ծաղկաքաղ Հաւաքածոյ 4
18. Դպրոցավարութիւն, Է. Վէյէի 5
19. Առածապաշտում. — 50 առածի մեկնութիւններ. — Հ. Պէննէեանի 5
20. Համառ. Կրօնագիտթ. Ա. Հարէլ 2½
21. Սրտիս ձայնը, Քերթուածք, Բ. Բ. 5
22. Նուէր հայ մանուկներուն. մանկական ոտանաւորներ նոր և անտիպ 1½
23. Աղջիկներու դաստիարակութ.
24. Դիտութիւններու վրայ ժողովրդական դասեր։ 5—5

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
ԻՏՏԱՐԱՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՑ
Կ. Պոլիս, Nº 38, Պապը Ալի Ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (33)

ՔԱՍԻՄ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

ՎԷՊ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Բայց այդ ծրագրական համնելով ներքայ երթալու ժամը չէր եկած դեռ. այդ գաղափարն իրականացնելու համար մեծ գումարներու եւ ճիմակուանէն աւելի հաստատուն վարկի մը կ'կարօտէր, որ այս ընթացքով չպիտի յապաղէր անշուշտ հասկանալ յառաջադիմութեան ընդ վաճառատան մը համար։ Թամզիկ աղայէն առած 400 ոսկիով վաճառականութեան սկսելէ երկու տարի վերջ, թէեւ անհաւատալի յաջողութեամբ մը 3000 ոսկիի բարձրացուցած էր դրամագլուխը, սակայն այսքանը բաւական չէր ներկայ առեւտրական ուղեւորութեան մէջ ուզածին չափ ապրանք գնելու եւ Ֆրանսայի վրայ անոր հասնելու համար։ Հիմակուան գործունէութիւնները սահմանափակ կ'թուէին անոր։ Ունակայի խնամովթ պաններուն ապրանք ծախել, վաճառականութեան ամէնէն շահաւէտ գործը չէր անշուշտ, անոնց կապալին վրայ խաղալ, մէկ երկու ծրար ապրանք ծախելու համար ամբողջ շաբաթը տակնու վրայ ընել, ապրանքը տալ, եւ ետքն ուրիշ տեսակի մը հետ փոխել, գիւղին գործեր չէին ի հարկէ. եւ Յակոբիկ տեսնելով ուրիշ վաճառականներ, որ առանց այս կարգի դժուարութեանց եւ ոչ մէկին ենթարկուելու, մեծ քանակութեամբ ապրանք կ'ծախեն գաւառական քաղաքներու համար, կատաղութենէն ինքզինքը կ'ուտէր, բայց ի՛նչ օգուտ, նախանձութիւնով գործ չէր տեսնուէր հրապարակին վրայ, առեւտուրին անհրաժեշտ տարրը՝ կամ դրամն եւ կամ վարկն էր բացարձակապէս, եւ այս երկուքն ալ աստիճանաբար միայն կարելի էր ստանալ։

Բայց Յակոբ Կառիկեան ո՛րչափ ալ ձեռուն հանէր, խանութպանութեան յուշը մէկ անգամէն չէր կրնար մոռնալ նետել վրայէն. ամէնէն լուրջ գործերուն ժամանակ ամէնէն վճռական խնդիրներու մէջ, քան փարայի [illegible] կուգար կ'ներկայանար իր սահմանափակ գաղտնութիւնով ու տափակ կծծութիւնով։ Ամէն արհեստ իր դրոշմն ունի կ'ըսեն, այս բացատրութեան ի՛նչ աստիճանի ճշգրիտ ըլլալը հասկնալու համար պէտք էր քիչ մը ժամանակ անցընել Յակոբիկին քով. ամէն օր վէճ ունէր բեռնակիրներուն հետ եւ ամէնէն ծանր աշխատութեանը մէջ իսկ տասը քան փարայի կռիւներով կ'զբաղեցնէր միտքը. պակաս դրամները սիրայօժար կ'ընդունէր զեղչուած գներով եւ կատարեալ անտարբերութեամբ քշել կ'ջանար զանոնք իրեն հետ տուր եւ առ ունեցողներուն, ծախսած ապրանքները միշտ կէս մէթրօ կամ քառորդ մէթրօ պակաս կ'ըլլային ծրարի գլուխ, ինչ որ կատարեալ գձձութեամբ ու այլեւայլ ձեւերով երբեւ լման կը կլլեցնէր. վերջապէս դեռ մտքի լայնութեան այն աստիճանին չէր բարձրացած որ գիտնար կոխկռտել անձիլ ամէն կարգի տորնութիւն, ու պատուաւոր միջոցներ գործածելով դրամ շահելու միայն միտք յոգնեցնէր։

Բայց եթէ Կառիկեանի միայն առեւտրական կեանքը պատմելով ընտանեկան կացութեանը վրայ լռութեամբ կ'անցնինք, ուրիշ պատճառով չէ, եթէ ոչ գլխաւորաբար անոր համար, որ մեր հերոսն ընտանեկան կեանքի վրայ գաղափար չունէր. անոր համար կեանքը դրամի վրայ հիմնուած էր եւ ամէն ինչ որ դրամ չէր նշանակութիւն չէր կրնար ունենալ. ամուսնանալէ քանի մը շաբաթ վերջ կնոջը դառնալով։

—Մարիամս, ըսաւ, հիմակ ալ մենք առջուան պէս չենք, գլուխ գլխի տալու տուն տեղ ըլլալու ենք, դուն ներսէն ես ալ դուրսէն։

Մարիամ՝ որ հարս ըլլալէն ի վեր ուրախութենէն կ'ճառագայթէր։

—Այո՛, պատասխանեց, ես ալ անանկ կ'ըսեմ կոր, քիչ մը ստակ աւելցնենք տուն մը առնենք։

—Աֆէրիմ ազուորս, ըսաւ Յակոբիկ Մարիամի մազերը շոյելով դուն ինձմէ խելօք բրդար։

—Հապա՛, յարեց Մարիամ, մեզք չէ՞ որ առտուանց մինչեւ իրիկուն հոգի հատցնես, հոն վազես հոս վազես ստակ շահիս տէ պարապ բաներու խարճենք, անկից կ'քաշենք, անկից կ'քաշենք քչիկ քչիկ կ'աւելցնենք, օր մ'ալ տեսեր ես որ տուն մը տէր եղեր ենք։

—Իշալլահ, յարեց Յակոբիկ, ամուսնոյն այդ կարգի խնայողական վարդապետութիւններէն գրեթէ գգլխած, Աստուած բերնէդ լսէ հոգեհատս։

—Ամմա դուն ցորեկներն աղէկ կեր, մեզի մի նայիր, տանը մէջ ամէն բան կայ փառք Աստուծոյ, կընիկ մարդ խըռմին ի՛նչ ըլլայ կ'ուտէ.

—Ինչո՞ւ, իմին վաստակս ո՞րին համար է նօնօշս, նկատեց Յակոբիկ, ամուսնէն աւելի վեհանձնութեան հովեր առնելով, չեմ ուզեր որ բանէ մը զրկուիս, գործ մ'ունիմ թէ որ այս օրերս լմննայ նէ իմ չալլահ տեսնաս քեզի ինչե՛ր պիտի ընեմ (°°).

—Ես բան մ'ալ չեմ ուզեր, Յակոբիկ աղա, փառք Աստուծոյ ի՛նչս պակաս է, Աստուած քուկին շուքդ վրայէս պակաս չընէ։

—Ես քեզի չեմ հարցներ ի՛նչ ընելիքս, կնկանս բան մը ընեմ նէ իմին պատիւիս համար է.

—Սախըն Յակոբիկ աղա, ինձմէ խապարսըզ բան մը չբերես տուն, ես կ'զրկեմ հա՛ կիտցած եղիր, ես աղջկնութեանս Մինէվվէրին ծակչքութիւնը տեսած տէ հրդում բրած եմ անանկ բաներ չընելու.

—Իրաւ, Մարիամ, ան չէ ամմա ի՛նչ կ'ընէ առ կնիկը։

—Ի՛նչ պիտի ընէ գիշեր ցորեկ հօրս փարաները քաշելուն կ'նայի, նա կ'ուզեմ նա կ'ուզեմ, ամէն օր ապսպրանքը չի հատնիր, հարըս ըսեւ խենդեցեր է, Աստուած վերջերնին բարի ընէ. ա՛խ մարս ողջ ըլլար տէ տեսնար. Աստուած ողորմի հոգուն հինգ փարայի վրայ կ'դողար... ձայնը կոկորդին մէջ խեղդուեցաւ Մարիամին եւ սկսաւ արտասուել։

Յակոբիկ զայն մխիթարելու գիտցաւ.

—Ի՞նչ ընենք հրեշտակս, ըսաւ, Աստուծու հրամանն է, փառք Աստուծոյ դուն մայր կ'ըլլաս կոր, ի՞նչ բան եթ ալ կ'ծաղէի անանկ զօքանչ մ'ունենալ ամմա, ի՛նչ կուգայ ձեռուընուս.

—Ա՛խ, ողջ ըլլար տէ տեսնայիր, առր պէս ձէնէ՜կ մ'էր թէ իրաւ խաթուն մը, հոգին պիտի դնէր ուզուգին.

Յակոբիկ զգածուիլ կեղծելով.

—Ես բախտ չունիմ աղուորս, ըսաւ, չէ՞ նէ...

—Հայրս քանի՛ փարայի մարդ էր որ, գիտութիւնը ողորմած հոգի մօրս սայէսէն է աստար հարստութիւնը.

Յակոբ իր բնածին շահախնդրութեամբ դեռ ժառանգութեան գումար մը երեւակայելով Թադիկ աղայի հարստութենէն, առիթէն օգուտ քաղել կ'ջանար.

(Շար.)